Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksbłat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע - נאציאנאלפאליטישע טאג - צייטונג

Nr. 219 (1214 | Łódź, Poniedziałek 19 Września 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג כב אלול תרפ"ז. | Nr. 219 (1214

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

היינט עפענט זיך די סיים-סעסיע.

ווארשא, 18 (טעלעפאניש פון אונזער סיים קארעספאנדענט). היינט ווערט געעפענט די סעסיע פון סיים.

צו דער איצטיגער סעסיע קוקען זיך די פאליטישע קרייזען אין פוילען צו מיט גרויס אויפמערקזאמקייט, ווייל איצט הויבט זיך אן דער אייגענטליכער קאמף צווישען סיים און דער רעגירונג.

ראקאווסקי וועט פערלאזען פאריז.

קיין קאנפליקט צווישען פראנקרייך און די סאוויעטען.

פאריז, 18 (ספ. טעל.) אין דעם קאנפליקט צווישען פראנקרייך און סאוויעט־רוסלאנד וועגען עניין ראקאווסקי האלט עס איצט אזוי, אז פראנקרייך וועט, וואהרשיינליך, מיט די סאוויעטען נישט איבערריסען, דערפאר אבער די פראנצויזישע רעגירונג קאפיטולירט, אז ראקאווסקי זאל פערלאזען פאריז.

די פערפלייצונג אין לאנדאן.

לאנדאן, 18 (ספ. טעל.) אין לאנדאן און אין דער אומגעגענד רעגענט פסדר אהן אויפהער. אויף אלע גאסען דערגרייכט דאס וואסער אויף עטליכע צענטימעטער די הויך.

די טעמזע גיסט ווייטער אויס אויף קילאמעטער־ווייט און דראהט אויף ערנסטע קאטאסטראפעס.

לאטיינישער פאטריארך אין ירושלים

ערקלערט זיך פאר אן אנהענגער פון ציוניזם.

ירושלים, 18. (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.) דער לאטיינישער פאטריארך האט אויפגענומען דעם רעדאקטאר פון „דואר היום" און אין א לענגערען געשפרעך איהם ערקלערט, אז ער איז זעהר פריינדליך געשטימט צום יודענטום, אלע קלאנגען וועגען דעם, אז דער פאטריארך זאל זיין א געגנער פון ציוניזם איז נישט ריכטיג.

די ערקלעהרונג פון פאטריארך האט אין ארץ־ישראל געמאכט א גרויסען רושם, ווייל דער פאטריארך האט געשטעלט אלס געגנער פון ציוניזם און פון יודישען אויפבוי־ווערק אין ארץ־ישראל.

ארום דעם מארד אין דער סאוויעטישער אמבאסאדע.

די אויספארשונג ווערט ווייטער געפיהרט.

ווארשא, 18. (טעלעפאניש). די אויספארשונג ארום מארד אין דער סאוויעטישער אמבאסאדע איז נאך נישט פערענדיגט. דער אויספארשונגס ריכטער איז ארויסגעפאהרען קיין ווילנא, כדי צו פערהערען א ריי עדות.

ביז איצט ווערט בעטראכט אלס איינציגער מעגליכעבענדער עדות דער בריף־טרעגער בראנד; זיינע ערקלערונגען ברענגען צו דער קאנצעפציע, אז די בעאמטע האבען עובר געווען די גרעניץ פון „נויטיגער פערטיידיגונג".

די צוויי קורירען: שלעצער און גאטיעוו זענען אויפגעפאדערט געווארען אויף מאנטאג (היינט), צו שטעלען זיך פערזענליך ביים אויספארשונגס־ריכטער.

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go Maja 16,

Telefon 11-24

פינערליכע־ און קינדער־קראנקהייטען, נעמט אן פון 7—8, זונטאג פון 8—4

פער״איינינטער ארטאדאקסישער וואהל־קאמיטעט ביי אגודת „שלומי אמוני ישראל" אין לאדז.

ארטאדאקסישע יודען! 6 גרויסע וואהל־מיטינגען בעזוכט אונזערע מיטינגען! ●● קומט מאסענווייז! ●●

היינטיגע וואך ארדנען מיר איין

היינט, מאנטאג פ' נצבים (19/9) 8 אוו. אין חדר „יסודי תורה" ג. זאריזעווסקא 7 (גייערס ראיאן)

" " " 8 אוו. " דער ישיבה „בית אברהם" פאנטקא 1

דינסטאג (20/9) 8 אוו. " דער „אגודה" נארוטאוויטש 11

מיטוואך (21/9) 7 אווענד אין זאל „קאלאסעאום" זאכאדניא 53

מיטוואך פ' נצבים (21/9) 8 אין אווענד אין חדר „יסודי התורה" קילינסקא 116

דאנערשטאג " " " (22/9) 8 " " " זאל „קאלאסעאום" זאכאדניא 53.

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די פראמינענטסטע אגודה־רעדנער.

א גרויסער מיטינג ספעציעל פאר פרויען

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: פרוי פאגעל, פרל. קאזאווסקא, פרל. ראזענבלום, פרל. יערוזאלעם, פרל. סאבוטקא — יודיש. פרל. רובין, פרל. עפשטיין — פויליש.

ארטאדאקסישע פרויען און טעכטער, קומט מאסענווייז! אייננאנג נאר פאר פרויען און נעגען איינלאדונגען.

ארטאדאקסישע פרויען און טעכטער, קומט מאסענווייז!

יודישער דעמאקראטישער וואהל־בלאק.

אכטונג, יודישע וועהלער!

נאר 3 טעג זענען פערבליבען נאכצוקאנטראלירען די וואהל־רשימות. זייט נישט קארג און שפענדעט א קלייניגע ווייל און זעהט נאך צו א הר, אייער פרוי און די וואהל בערעכטיגטע אין אייער פאמיליע זענען ריכטיג אריינגעטראגען געווארען אין די וואהל־רשימות, ווייל יעדע פערלוירענע שטימע גיט א כח אונזערע שונאים. ערפילט דעריבער אייער הייליגען חוב!

אינזערע וואהל־ביורא'ס, וועלכע ערטיילען אלע אינפארמאציעס וועגען אנגעהעריגקייט צו אבוואדען, בעטעס, רעקלאמאציעס זענען:

1) פאלקס־הויז, זאוואדזקא 5,

2) לוין־וועבער־מייסטער פעראיין, בזשעזשינער 7,

3) סקויטען, ארגאניזאציע, פיעטריקאווער 101,

4) אין ראדאגאשטש, זשוראוויע 5, ביי שאול צוקער,

5) אויף גלובנא 62 ביי מאיר גאלדבערג

טעגליך פון 9 ביז 12 בייטאג און פון 2 ביז 8 אווענד.

דער יודישער דעמאקראטישער וואהל בלאק רעפרעזענטירט די דעמאקראטישע יודישע איטעליגענץ און דעם מיטעל־קלאס פון דער יודישער בעפעלקערונג, אלע האנדווערקער, אלע קליינהענדלער און אלע פון ראד־פערקעהר שטימען פאר'ן יודישען דעמאקראטישען בלאק!

פרעזידיום פון יודישען דעמאקראטישען וואהל־קאמיטעט.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נפטר געשטארבען

נ. ע. הענע פאלאטעק

(אין עלטער פון 58 יאהר).

די לויה קומט פאר היינט, מאנטאג, דעם 19. סעפטעמבער ד. י. 2 א זייגער בייטאג פון טרויער־הויז, קאנסטאנטינער 25, וועגען וואס עס טיילען מיט

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

534

וועהלער, יודען!

פערזוימט נישט דעם טערמין פון נאכקאנטראלירען אייער וואהל־רעכט צום שטאט־ראט. נעהמט היינט אין אייער וואהל־אבטאד (דער אדרעס איז אנגעצייכנט אין דעם צעטעל, וואס איז ארויסגעהאנגען אין טויער פון יעדען הויז). זעהט נאך צו איהר זייט ריכטיג אריינגעטראגען אין די וואהל־רשימות.

ערפילט אייער חיוב נעדענקט, אז יעדע פערנאכלעסיגונג קאן פעראורזאכען דאס פערלירען פון אייער וואהל־רעכט.

אינפארמאציעס ווערען ערטיילט אין ציוניסטישען ביורא (ציגעל גאס 4).

קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין לאדז.

547

קינא־זאל „אימפעריאל", רוג זאכאדניא און זאוואדזקא

דינסטאג, דעם 20־טען סעפטעמבער 8 אין אווענד קומט פאר

א מיטינג

אד"ט: „פארוואס זענען מיר אריינגעטרעטען אין אלג. יודישען ארבייטער בונד" (אמנון) ווארשא געוועזענער מיטגליד פון צ. ק. פון פועלי־ציון,

ווי־רויטרעטען וועלען די ח"ח: ד"ר האלפערין, ווירואווסקי, שלמה זלמן גאלדשטיין, בארנשטיין און כלעוויצקי.

בילעטען צום פרייז פון 50 גר. שוין צו בעקומען אין אלע פראפעס. פעראיינען.

לאדזער קאמיטעט פון „בונד".

548

Dr.

L. Szyfman

ושעלאנא 3 טעל. 6-72

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אויך אן אין דער לעמשניצע בזשעזשינער 11

547

לעבער

צו נייהען אויף דער מאשין ווערט אנגענומען ביי

ג. נארדמאן

29 צעגעלניאנא 29

קינא־טעאטער „אימפעריאל", זאוואדזקא 16.

מיטוואך, ד. 21־טן סעפטעמבער 8 אווענט קומט פאר א פייערליכער

קבלת פנים זרבבל

לכבוד דעם חבר

וועלכער האט אלס שליח פון דער יודישער שול־ארגאניזאציע בעזוכט דרום אמעריקא: ארגענטינא, בראזיליע, אורוגוואי.

פראגראם: 1. בעגריסונג, 2. בענעפיסונגען, קינדער כאר, 3) רעפעראט פון ח' זרבבל

בילעטען צו 1 גילדען און צו 75 גראשען שוין צו בעקומען.

549

מלוכות צו ברעכן די מינדערהייטס-טראַקטאַטן

זאָלן נישט קענען געוועהלט ווערען אין ראַט פֿון דער פֿעלקער-ליגע.

גענף, 18 (טעלעגראַפֿיש דורך יט"אַ). לוסיען וואָלף, וועלכער רעפּרעזענטירט אין ראַט פֿון דער פֿעלקער-ליגע עטליכע אַנגעזעהענע גרויסע יודישע קערפּערשאַפֿטען, האָט צוגעשיקט אַ בריף צום גענעראַל-סעקרעטאַר פֿון דער פֿעלקער-ליגע ה' עריק דרומאָנט.

אין'ם בריף פֿאָדערט לוסיען וואָלף נישט צו וועהלען אין ראַט פֿון דער פֿעלקער-ליגע אַזעלכע מלוכות, וועלכע האָבען געבראָכען דעם טראַקטאַט וועגען נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, וועלכע איז בעשטעטיגט געוואָרען דורך דער פֿעלקער-ליגע.

די אימיגראַציע קיין עבר הירדן געשלאָסען.

געשאַפֿען אַ צאָל-גרעניץ צווישען ארץ-ישראל און עבר-הירדן.

ירושלים. (י.ט.א.) די רעגירונג פֿון עבר-הירדן האָט איינגעפֿיהרט אַ צאָל-גרעניץ צווישען עבר-הירדן פֿון איין זייט און ארץ-ישראל, סיריען און הדזשאַס פֿון דער צווייטער זייט. עס איז פֿערעפֿענטליכט געוואָרען אַ צאָל-טאַריף, וואָס נעמט אַרום אַלע סחורות, אַ חוץ טאַבאַק און אַלקאָהאָל געטראַנקען.

די רעגירונג פֿון עבר-הירדן האָט פֿערעפֿענטליכט אַ נייעם געזעץ — פֿונסטרען נאָמען „דער פֿרעמדען-געזעץ פֿון י. 1927", לויט דעם געזעץ ווערט אָנגעשטעלט די פֿרייע אימיגראַציע קיין עבר-הירדן פֿאַר פֿרעמדע, וואָס בעזיצען נישט די בירגערשאַפֿט פֿון עבר-הירדן. פֿון בירגערשאַפֿטס-רעכט אין עבר-הירדן בענוצען טערקישע בירגער, וואָס האָבען געהאַט זייער וואוינאָרט אוי'ן שנה פֿון עבר-הירדן פֿאַר אויגוסט 1924, אָדער האָבען אָנגענומען די בירגערשאַפֿט פֿון עבר-הירדן ביז חודש אויגוסט 1926 י.

די אימיגראַציע-בעגרענצונגען זענען נישט חל אויף די מלוכה'שע בעאַמטע, ענגלישע בעאַמטע, מיליטער-אָבטיילונגען און פֿאָרשטעהער פֿון אויסלענדישע רעגירונגען.

ווילנער ציימונגען

שרייבען אסך וועגען ציוניסטישען קאָנגרעס.

ווילנע, 18, (טעלעגראַפֿיש דורך י. ט. א.) אַלע ווילנער צייטונגען ווידמען גרויסע אַרטיקלען דעם 15-טען ציוניסטישען קאָנגרעס.

אַ גרויס אָרט ווערט אָפּגעגעבען די רעדעס און טעטיגקייט פֿון די ציוניסטישע מנהיגים, אין דער „גייע פּרייע פּרעסע.

אַ צענטראַל-שטעלע פֿאַר יודישע עמיגראַנטען-שוץ אין ווין.

ווין (יט"אַ) לויט דער איניציאַטיוו פֿון פּרעזידיום פֿון דער יודישער קהלה אין ווין איז דאָ פֿאָרגעקומען אַ קאָנפֿערענץ געווידמעט דער שאַפֿונג פֿון אַ צענטראַל-שטעלע פֿאַר דער יודישער עמיגראַנטען-שוץ אין ווין. אין דער קאָנפֿערענץ האָבען זיך בעטייליגט חוץ די פֿאָרשטעהער פֿון די ווינער יודישער קהלה אויך פֿערטרעטער פֿון פֿערבאַנד פֿון די עסטרייכישע קהלות, אין גראַץ, לינץ, אינסברוק און זאַלצבורג ווי אויך אַ פֿאָרשטעהער פֿון דער צענטראַל-שטעלע פֿאַר עמיגראַנטען-שוץ אין טשעכאָסלאָוואַקיי.

דער לייטער פֿון דער הויפּטשטעלע פֿאַר יודישע וואַנדער-שוץ אין בערלין ה' אַדלער-רודעל האָט געהאַלטען אַנ'אויספֿיהרליכען רעפֿעראַט וועגען דער טעטיגקייט און די צהליכע אינסטיטוציעס אין דייטשלאַנד, טשעכאָסלאָוואַקיי פּוילען, האָלאַנד, און בעלגיען און האָט פֿאָרגעלעגט צו שאַפֿען אַזאַ אינסטיטוציע אויך אין ווין. דער וויצע-פּרעזידענט פֿון דער יודישער קהלה אין ווין דר. לעווענהערץ האָט ערקלערט, אַז די ווינער קהלה איז גרייט צו שאַפֿען אַ צענטראַל-שטעלע פֿאַר יודישער וואַנדער-שוץ און האָט אויסגעדריקט די האָפֿנונג, אַז די דאָזיגע איניציאַטיוו וועט אונטערשטיצט ווערען דורך די איבעריגע קהלות אין עסטרייך. נאָך אַ'אויספֿיהרליכער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפֿען אַנ'אָרגאַניזאַציע פֿאַר'ן יודישען וואַנדער-שוץ אין עסטרייך אין פֿערשטענדיגונג מיט די אַנאַלאָגישע אויסלענדישע אָרגאַניזאַציעס.

לעווין וועט פֿליהען מיט אַ שפּאַניער קיין אַמעריקאַ.

מאַדריד, 18. (ספּ. טעל.) די צייטונגען מעלדען פֿון סאַן-סעבאַסטיאַן, אַז דער לופֿט-פֿליהער קאַפּיטאַן עהעדימאַנאַ האָט פֿאָרגעלעגט לעווינ'ען זיין דינסט אַלס פּילאָט און פֿליהען קיין ניו-יאָרק אויפֿ'ן אַעראָפּלאַן „מיס קאָלומביאַ".

האָנפֿערענץ פֿון אמב. פּאַטעק

מיט'ן אויסערן-קאָמיסאַר טשיטשערין.

מאָסקווע, 18. (ספּ. טעל.) דער פּוילישער אַמבאַסאַדאָר פּאַטעק האָט דאָ געהאַט אַ לענגערן געשפּרעך מיט'ן פֿאָלקס-קאָמיסאַר פֿאַר אויסערן-ענינים טשיטשערין.

עס איז אָרומגערעדט געוואָרען די פֿראַגע וועגען אַ פּויליש-סאָוויעטישען זיכערהייטס-טראַקטאַט און וועגען אַ האַנדעלס-טראַקטאַט.

צום פֿערבעסערן די פּויליש-דייטשע בעציהונגען

מען מיטהעלפֿען די פּוילישע שלום-דעקלאַראַציע אין גענף.

גענף, 18 (ספּ. טעל.) דער דייטשער אויסערן-מיניסטער שטרעזעמאַן, ארומרעדענדיג מיט פֿאָרשטעהער פֿון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּרעסע די הויפּט ליניעס פֿון דער דייטשער פּאָליטיק, האָט אויך דערמאָנט וועגען פּוילישען פֿאָרשלאָג, וואָס איז אַריינגעטראָגען געוואָרען אין דער פֿעלקערליגע. דערביי האָט שטרעזעמאַן בעמערקט, אַז דייטשלאַנד פֿעראייניגט זיך צום דאָזיגען פֿאָרשלאָג. שטרעזעמאַן שאַצט אָב די דאָזיגע דעקלאַראַציע אַלס אַזאַ, וואָס האָט אַ גרויסע מאָראַלישע בעדייטונג און קאָן אַ'ן אַ גרויסער מאָס מיטהעלפֿען צום פֿערבעסערן די פּויליש-דייטשע בעציהונגען.

בערלין, 18 (ספּ. טעל.) די דייטשע פּרעסע ברענגט גרויסע בעריכטען פֿון מיג. שטרעזעמאַנ'ס רעדע פֿאַר די פֿאָרשטעהער פֿון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּרעסע אין גאַנג פֿון דער האַלב-אָפֿיציעלער טעקסט שטעלט פֿעסט, אַז אין דער פֿראַגע וועגען פּוילישען און האָלענדישען פֿאָרשלאָג האָט זיך שטרעזעמאַן געשטעלט אויפֿ'ן שטאַנדפּונקט, אַז אַזאַ מין פֿייערליכע ערקלערונג קאָן אַלענפֿאַלס מיטהעלפֿען צו פֿעסטיגען דעם שלום.

„בערלינער טאַגעבלאַט" זאָגט דערביי: דער מיניסטער שטרעזעמאַן האָט ערקלערט, אַז די דייטשע דעלעגאַציע האָט אונטערשטיצט דעם פּוילישען פֿאָרשלאָג ווייל זי האָט געהאַלטען, אַז אַ פֿייערליכע ערקלערונג פֿון אַלע מלוכות, וועלכע געהערען צו דער פֿעלקער ליגע און פֿאָדערן די מלחמה, קאָן זיין נוצליך אין אַ צייט, ווען טערשידענע אונטערנעהמערליכע פּאָליטיקער רעדען אויף אַ שפּראַך, וואָס איז אונפֿערשטענדליך. די פּוילישע רעזאָלוציע האָט אַ בעדייטונג, ווייל אַזאַ מין דעקלאַראַציע האָט אַ מאָראַלישען ווערט און קאָן דעריבער זיין שטאַרקער, ווי פֿאַראַגראַפֿען, וועלכע בינדען אין דער יורידישער היגזיכט.

„פֿאָסישע צייטונג" זאָגט אויך, אַז הגם די פּוילישע רעזאָלוציע טראָגט נישט אַריין קיין שום ענדערונגען אין פּאַקט פֿון דער פֿעלקער-ליגע, האָט זי דאָך אַ וויכטיגע בעדייטונג, ווייל זי שטעלט-פֿעסט די ענדערונגען, וואָס זענען פֿאָרגעקומען אין צווישען-צייט.

וועגען הנחות פֿאַר סוחרים פֿון די שפּירט-און טאַבאַק-בראַנזשעס.

קאָנפֿערענץ פֿון סוחרים-פֿעראיין מיט'ן אַקציז-דירעקטאָר.

וואַרשאַ, 18 (טעלעפֿאָניש). אַ דעלעגאַציע פֿון צענטראַלען סוחרים-פֿעראיין (סענאַטאָרסקאַ 22) ווי אויך פֿון פֿאָרשטעהער פֿון דער וויין-בראַנפֿען- און טאַבאַק-בראַנזשע האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפֿערענץ מיט'ן דירעקטאָר פֿון דעפּאַרטאַמענט פֿון אַקציז אין מלוכה מאָנאָפּאָלען ביים פֿינאַנץ מיניסטעריום

אויף דער דאָזיגער קאָנפֿערענץ זענען בעריהרט געוואָרען אַ רייהע פֿראַגען, וואָס זענען שטאַרק נוגע די סוחרים פֿון די אויבענדערמאָנטע בראַנזשעס. צווישען אַנדערע האָט די דעלעגאַציע בעריהרט דעם ענין וועגען צירקולאַר, וואָס איז לעצטענס אַרויסגעגעבען-געוואָרען דורך דער דירעקציע פֿון שפּירט מאָנאָפּאָל וועגען קרעדיט פֿון די הוריטאָוויקעס פֿאַר די דעטאַליסטען. די דעלעגאַציע האָט געמאַכט אויפֿמערקזאַם, אַז דער דאָזיגער צירקולאַר, וועלכער פֿאָדערט זיכער אַ באַנק גאַראַנטיע, בעשווערט שטאַרק די קרעדיט-פֿראַגע. עס וואָלט דעריבער געווען זעהר גויטיג, אַז עס זאָל געגעבען זיין אייך אַ היפּאָטעק גאַראַנטיע אָדער וועקסלען. אויך האָט די דעלעגאַציע געפֿאָדערט אויסצושטרייכען דעם פּונקט, וואו עס ווערט געזאָגט, אַז די סוחרים, וואָס וועלען נישט בעצאָהלען צו דער צייט די חובות דעם מלוכה-מאָנאָפּאָל, דראָהט אַ שטראָף ביז 6 יאָהר תפֿיסה.

לעצטענס האָט דער קיעלצער אַקציזאַמט צוריקגעצויגען אַ גאַנצע רייהע קאָנצעסיעס פֿון דעטאַליסטען-סוחרים פֿון דער טאַבאַק-בראַנזשע אין קאָנסק. צוליב דעם, וואָס דאָס אָוועקנעהמען די קאָנצעסיעס ביי די דערמאָנטע סוחרים איז אין אַ סתירה צו די פֿאָרשריפֿטען וועגען די קאָנצעסיעס, בעט די דעלעגאַציע, מען זאָל די צוגענומענע קאָנצעסיעס צוריקגעבען.

דער דירעקטאָר האָט מבטיח געווען, שוין אין די נאָהנטסטע טעג אַרויסצוגעבען די געהעריגע פֿאַראָרדנונג בנוגע די נויטיגסטע פֿאָדערונגען פֿון דער דעלעגאַציע.

פֿעראייניגטער אָרטאָדאָקסיש. וואַהל-קאָמיטעט פֿון אגודת „שלומי אמוני ישראל" אין לאָדז.

צו אַלע אונזערע חברים און סימפּאַטיקער!

דער טאָג פֿון די וואַהלען צום לאָדזער שטאָדט-ראַט איז נאָהענט. דאָס אָרטאָדאָקסישע יודענטום מוז האָבען אַ געהעריגע צאָהל פֿערטרעטער אין שטאָדט ראַט. ס'ליגט דעריבער אַ הייליגער חוב אויף יעדען אגודה-חבר און סימפּאַטיקער מיטצוהעלפֿען אין דער וואַהל-אַרבייט.

אַלע אגודה-חברים, עסקנים, פֿאָרשטעהער פֿון די בתי-תפֿלות, נאָר בעזונדער אַלע צעירים, ווערען אויפֿגעפֿאָדערט זיך צו מעלדען אין אונזער וואַהל ביוראָ נאַרוטאָוויטשאַ (דזיעלנאַ) 11. טעלעפֿ. 27-91.

פֿערזוימט נישט! שטעלט אייך תיכף צו דער אַרבייט!

דאָס וואַהל-ביוראָ איז טעטיג און ערטיילט אַלערליי אינפֿאָרמאַציעס טעגליך פֿון 10 פֿריה ביז 10 אָווענד.

אָרטאָדאָקסישע וועהלער!

פֿערלירט נישט אייער וואַהל-רעכט!

געהט נאָכקאָנטראָלירען אין די וואַהל-אַבוואָדען, צי איהר, אייערע פֿרויען און אייער גאַנצע וואַהל-בערעכטיגטע פֿאַמיליע, זענט ריכטיג אַריינגעטראָגען אין די וועהלער-רשימות — אויב נישט — ווענדעט אייך תיכף אין אגודה-וואַהל-ביוראָ נאַרוטאָוויטשאַ (דזיעלנאַ) 11. טעלעפֿ. 27-91 טעגליך פֿון 10 פֿריה ביז 10 אָווענד, וועגען אָפּגעבען אַ רעקורס.

פֿעראייניגטער אָרטאָדאָקסישער וואַהל-קאָמיטעט ביי „אגודת „שלומי אמוני ישראל" אין לאָדז.

208

אַכטונג ה"ה פֿריזיערס!

מיין פֿערפֿומעריע-געשעפֿט איז פֿערזעהן מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פֿון פֿערשידענע העלנישע און בלומען-וואַסערן צום פּרייז פֿון 4 זל. אַ קילאָ, ווערשעמאָל 3 זל., פּיקסין—7.80, ווי אויך אַלערליי פֿריזיער-צובעהער צו קאָנקורענץ-פּרייזען

בייס אַכטונג J. Drukier

11 ZAWADZKA 11

קומט און איהר וועט זיך איבערצייגען!

אַ קוואַליפֿיצירטע פֿערקויפֿערין

צו דאַמען-קאָנפֿעקציע און אַ קוואַליפֿיצירטער שנייַדער-געזעלע קען זיך מעלדען פֿון זאַטאָרט נאַלובנאַ 24, ביי זאַלצמאַן.

543

צו דער געעהרטער סונדשאַפֿט!

פֿון הענעלע פּאָלאַטעק,

ציימונגס-פֿערקויפֿערין פֿון קאָנסטאַנטינער גאַס און אומגעגענד ווערען געבעטען די חובות, וואָס זיי זענען איהר שולדיג געבליבען, זאָפֿאָרט אָפּצוגעבען אונזער פֿערוואַלטונגס-מיטגליד ה' עקיבה גאָלדבלום.

פֿאַר דער פֿערוואַלטונג

פּרעזעס: פּנחס זאָנענבערג.

538

מאַסאַזש- און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פֿון דר. מעד. ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89

רוקענביינער-פֿערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, פֿעטזוכט, אַרטריטיזם, שטוהל-פֿערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פֿון פֿיזישע שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ צייגניס.

עמפּפֿאַנג פֿון 3 ביז 5.

חברים ציימונגס-פֿערקויפֿער!

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פֿון 58 יאָהר אונזער געטרייע מיטגלידערין

נ"ע הענעלע פּאָלאַטעק

די לויה קומט פֿאָר היינט מאָנטאָג, ד. 19. סעפּט. 2 אַ זייגער נאָכמיטאָג. אַלע חברים ציימונגס-פֿערקויפֿער ווערען געבעטען אָפּצוגעבען דעם לעצטען כבוד און קומען צו דער לויה אויף קאָנסטאַנטינער 25.

די פֿערוואַלטונג פֿון

ציימונגס-פֿערשפּרייטער-פֿעראיין.

547

טיכטיגע

אינקאַסענטען (קעס)

קענען זיך זאָפֿאָרט מעלדען אין פֿעראיין „לינת הצדק" צעגעלניאַנאַ 53, אין די ביוראָ-שעה'ן.

די פֿערוואַלטונג.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 19. סעפטעמבער 1927

די צעכען.

(וועגען נײַעם אינדוסטריע-געזעץ).

דער אנגריף אויף די יודישע עקאנאמישע פאזיציעס אין לאנד איז אין פולען גאנג. מיט דער הילף פון „הידראוולישען" שטייער-פרעס האט מען שוין דערגרייכט דערצו, אז דער יודישער האנדעל איז איינגאנצען דערדריקט געווארען, און די פיל טויזענדער פערמעגליכע סוחרים, וועלכע האבען געדינט פאר א שפע-הארן פון פערשידענע אפצאהלונגען, „דאנינעס" און שטייערן, זענען איצט רואינירט ביז גאר. ס'איז קלאהר, אז די גרויסע שויפענסטער אין די שטעט דערציילען נישט אזוי פיל פון „גוטע" געשעפטען, ווי פון די איבערמענשליכע אנשטרענגונגען, וועלכע יעדער מאכט, בכדי נישט אראפגעשטופט צו ווערען פון פלאץ, און נישט זיין געצוואונגען זיך נעמען צו בעטעל ב"וים.

אבער דער יודישער האנדווערקער, וועלכער האט זיך לפי-ערך קיינמאל נישט געשטיגען אויף אזא שטופע פון וואוילשטאנד ווי דער סוחר, האט איצט אויסצושטיין טאפעלטע צרות. נישט האבענדיג קיין סחורה-לאגערן אדער קאפיטאלען, צאהלט ער אבער — פראפארציאנעל — א סך מעהר פון סוחר, און דער ארעמער שוסטער-לאטוטניק צאהלט שטייערן פיל גרעסערע ווי דער הענדלער. ס'טרעפט דעריבער זעהר אפט, אז ביי אזא „גביר" ווערט — פאר נישט בעצאהלטע שטייערן — ליציטירט א צעפוילטער אלמער אדער אנ'אלטפרענקישער קאמאד; ער קען דעם עטליכע-צענדליגע גילדענדיקען שטייער נישט בעצאהלען בשום דערפאר, ווייל... זיין גאנצער פערמעגען בעטרעפט נישט אזוי פיל.

ס'ווייזט אבער אויס, אז דאס אלץ האט אויסגעזעהן ווי א צוקער-לעקעכל פאר די, וועלכע ווילען זעהן דעם אונטערגאנג פון דער יודישער האנדווערקעריי, און מ'האט אונז דעריבער מכבד געווען מיט א „אינדוסטריע-געזעץ", וועלכער איז א שאנדאל-גייסט אויפלאגע פון אלט-בעקאנטען „הבה נתחכמה". די גאנצע אויפגאבע פון דעקלאסירען די יודישע מאסען (כדי זיך מיט זיי לייכטער אנ'עצה געבען) איז, ווי עס ווייזט אויס, גוט דורכגעטראכט געווארען, און ווערט דורכגעפיהרט פלאנמעסיג, מיט א זעלטענער קאנסעקווענץ.

נישט קוקענדיג אויף די פילמאליגע אינטערווענצען פון צענטראלען יודישען האנדווערקער פערבאנד, און די הבטחות פון די „מאסגעבענדע" פאקטארען ענטהאלט דער ניי-פובליקירטער געזעץ פיל שעדליכע פונקטען (בעשעפטיגונגס-שיינען, עקזאמען-קאמיסיעס), וועלכע וועלען ביי א טענדענציעזער אויסנוצונג (ווי מיר ווייסען פון דער פראקטיק) זיך לייגען ווי א שטיין אויפ'ן וועג פון דעם יונגערען יודישען האנדווערקער-דור, און וועלען נישט איינעם אינגאנצען פערשטעלען דעם וועג צו א מלאכה.

א ים מיט סתירות — אזא איינדרוק בעקומט זיך, ווען מען קוקט דורך דעם אינדוסטריע-געזעץ. איין ארטיקעל ווערט מיט א פאר אנדערע שפעטער פעטס אזוי גוט ווי אפגעשאפט; און א געוויסע בעשטימונג ווערט אין א צווייטען ארט פון זעלבען געזעץ פאקטיש אנולירט.

אזוי למשל ווערט — אין זין פון געזעץ — געגעבען די האנדווערקער דאס רעכט פון א פרייען אויסוואהל, ד. ה. צו געהערען צום צעך אדער נישט. אבער פון דער צווייטער זייט ווערען איינגעפיהרט די בעשעפטיגונגס-שיינען („דאוואוד אוזדאלניענא"), וועלכע וועלען ארויסגעגעבען ווערען דורך די צעכען, און אהן וועלכע מ'וועט נישט קענען פיהרען קיין ווארשטאט. פון איין זייט ווערט נישט קאנטעסטירט דאס רעכט פון די איצטיגע נישט דיפלאמירטע האנדווערקער צו פיהרען זייערע ווארשטאטען, און פון דער צווייטער זייט ווערט — אין משך פון 3 יאהר נאכ'ן איינפיהרען דאס געזעץ — אין א געוואלטיגער מאס צוגענומען דאס רעכט צו האלטען לערן-יונגלעך וועמענס מייסטערס ביי די, וועלכע בעזיצען נישט קיין דיפלאמען. אין זין פון געזעץ (ארטיקלען 168 ביז 170) בילדען די האנדווערקער קאמערן די אויטאנאמיע פון דער מלוכה און דארפען זיין די אויבערסטע פאלאטע פון דער האנדווערקעריי, אבער גלייכצייטיג בעווארנט דאס געזעץ דאס רעכט פון פארשטייער פון האנדעל און אינדוסטריע-מיניסטעריום (ארט. 190) מבטל צו מאכען די בעשלוסען פון דער זעלבער האנדווערקער קאמער, און די אויטאנאמיע פון די „קאמערן" ווערט מיט דעם אזוי גוט ווי אנולירט.

די עטליכע פרטים בעווייזען בולט, ווי ווייט דאס געזעץ איז „טענדעס", און צייגען אונז אן-א-שיעור „שבת שטעך", וועלכע זענען בחנם געמאכט געווארען. עס ווייזט אויס, אז די, וועלכע זענען בערופען געווארען דעם געזעץ אויסצואַרבייטען האבען זיך וועניג וואס געקימערט וועגען א געוויסער לאגישער ליניע אין זייער ארבייט, און זענען מן הסתם געווען אין דער מיינונג, אז שוין מיט זיין מציאות (נאך זיטענטען) אליין וועט ער דערגרייכען די צילען, וועלכע מ'איז אויסען...! עס ווארפט זיך אין די אויגען דער ארטיקעל 173 פון געזעץ, לויט וועלכען יעדע איינצעלנע האנדווערקער-קאמער וועט בעקומען פון האנדעל און אינדוסטריע מיניסטער א ספעציעלען (א בעזונדערן) סטאטוט... דא קריכט שוין די נאדעל איבעראנצען פון זאק ארויס. עס איז זיכער, אז דארטען, וואו קריסטליכע האנדווערקער וועלען זיין א מאיאריטעט — וועט גילטען איין טיפ פון א סטאטוט, און דארט, וואו מיר וועלען האבען א יודישע מעהרהייט, וועט שוין דער כאראקטער פון סטאטוט זיין לגמרי אנ'אנדערער. דאס איז דער סוד פון „געהיימניספולען" ארטיקעל 173. אנדערש קען מען זיך נישט פארשטעלען פערוואס דארף א מלוכיש-געזעלשאפטליכע אינסטיטוציע אין לאנדס-מאסשטאב (ווי די האנדווערקער-קאמערן וועלען זיין) פערמאגען סטאטוטען פאר יעדער איינצעלנער שטאט בעזונדער. ס'איז כאראקטעריסטיש, אז די פרטים און דער וואהל-פראצעדור אין די איינצעלנע קאמערן וועלען פון פאראויס בעשטימט ווערען דורך זייערע סטאטוטען (ארט. 176), וועלכע וועלען זיך בעקומען פון האנדעל-און אינדוסטריע-מיניסטער.

און עס בעט זיך פון אונטערען צונג די קשיא, צו איז דאס געזעץ בכלל נויטיג געווען, און צו וואלט צוליב די אינטערעסען פון פוילישען האנדווערקערטום נישט בעסער געווען, אז דאס געזעץ זאל סתם נישט זיין?

נאר ווי עס ווייזט אויס, וועט שוין אונזער „קשיא" ביי היינטיגען „סדר" נישט פערענטפערט ווערען, און ס'איז אומזיסט דאס ווארטען.

עס איז אומבעדינגט וויכטיג, אז דער יודישער האנדווערקער-קלאס זאל וויסען, אז די צעכען זענען כלל נישט אזעלכע אומשולדיגע לעמעלעך, ווי מאנכע ווילען זיך עס אויסמאלען. דאס איז א פערמאסקירטער אנגריף אויף דעם פראדוקטיוויסטען טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכען מ'שטרעבט עקאנאמיש צו רואינירען. עס איז נויטיג, אז די יודישע האנדווערקער זאלען זיך וואס ענגער צונויפשליסען ארום זייערע האנדווערקער-פעראייניגען, און אומבעדינגט אויספיהרען אלע בעשלוסען פון זייער ארגאניזאציע. מיט געמיינזאמע קרעפטען, ביי א פעראייניגטען יודישען האנדווערקער-פראנט, וועט אפשר כאטש טיילווייז געלינגען צו פערקלענערען די אנקומענדיגע געפאהר.

י. פופקא.

דער אינצידענט מיט ראקאווסקי'ן.

פראנקרייך און די ענגלישע אנטי-סאוויעטען-אקציע.

די אויפמערקזאמקייט פון דער גאנצער פאליטישער וועלט איז איצט געווענדעט נישט נאר אויף גענף, נאר אויך אויף די אנגעשטרענגטע פראנצויזיש-רוסישע בעציהונגען.

די כמעט גאנצע פראנצויזישע פרעסע האט אנגעהויבען א קאמפאניע וועגען אפרופען פון פאריז דעם סאוויעטישען אמבאסאדאר ראקאווסקי. די סבה דערפון איז די, וואס ראקאווסקי האט אונטערגעשריבען א דעקלאראציע פון דריטען אינטערנאציאנאל, אין וועלכער עס ווערט צווישען אנדערען געזאגט: „אלע עהרליכע פראלעטאריער פון די קאפיטאליסטישע מלוכות דארפען אקטיוו ארבייטען צו ליקווידירען די בורזשואזע רעגירונגען. די אויפגאבע פון די זעלנער אין די פרעמדע ארמעען איז איבערצוגעהען אין די רייהען פון דער רויטער ארמעע, ווייל דער סאוויעטען-פערבאנד איז דאס פאטערלאנד פון אלע ארבייטענדע".

די דאזיגע דעקלאראציע איז נאר אנ'אויסרייד, אין אמת'ן האנדעלט זיך דא וועגען בעוועגען די פראנצויזישע רעגירונג איבערצורייסען די בעציהונגען מיט די סאוויעטען אויפ'ן ענגלישען מוסטער. ענגלאנד בעמיהט זיך שוין לאנג צו געווינען נאכפאלגער אין איהר פאליטיק לגבי די סאוויעטען. צו שווער האט ענגלאנד געקאסט די בלוטלאזע שטילע מלחמה מיט די סאוויעטען. דאס פערלירען די נאפט קוועלען אין קאווקאז, די אומגעהויערע פערלוסטען צוליב'ן קוילען-שטרייק, דאס פאלען פון ענגלישען האנדעל אין אינדיען און כינא, דאס אלץ מאכט אויס א סומע פון עטליכע מיליארד פונט אין פערלויף פון די עטליכע לעצטע יאהרען. דאס איז דער עקאנאמישער בילאנס פון ענגלאנד, נישט רעכענענדיג דעם פערלוסט פון פאליטישען פרעסטיזש אין די קאלאניעס.

ענגלאנד האט דעריבער אנגעהויבען א געגען-אקציע. דער ערשטער שטאט איז געווען דאס שטערען צו געבען קרעדיט די סאוויעטען דארט, וואו דער ענגלישער איינפלוס האט געקענט דערגרייכען. אבער דאס אליין איז נישט געווען גענוג. דער קאווקאזער נאפט, וועלכער איז אויפ'ן ענגלישען מארק פערקויפט געווארען ביליגער ווי דער ענגלישער, האט געצוואונגען די אויפמערקזאמקייט פון דער ענגלישער רעגירונג אויף דער נויטווענדיגקייט איבערצורייסען אלע האנדעלס בעציהונגען מיט רוסלאנד. צו דעם האבען צוגעהאלפען די ענגלישע טרעסטען, מיט'ן מיליארדער דעטערלינג אן דער שפיץ. יעדענפאלס האט נישט געהאלפען דאס איבעררייסען די בעציהונגען, דאס אפשניידען די קרעדיטען, און אפילו דאס אויפהאלטען דעם סאוויעטישען עקספארט, אזוי לאנג, ווי די דאזיגע מיטלען וועט אנווענדען נאר ענגלאנד אליין. דעריבער איז דער נייער אפאט פון דער ענגלישער פאליטיק געווען צו געווינען פאר דער אנטי-סאוויעטישער אקציע אלע קאנטינענט-מלוכות. קודם כל האט זיך געהאנדעלט וועגען געווינען פראנקרייך און איטאליען. די דאזיגע אקציע איז טאקע איצט אין גאנג. אין פראנקרייך האט זיך דערווייל אויסגעגרונטעט דער עפיזאד מיט ראקאווסקי'ן.

צו דעם דאזיגען עפיזאד האבען זיך אנגעכאפט די טראנזיגענטע פרעסע און די קאמפאניע האט זיך אנגעהויבען אויף דער גאנצער ליניע. און פונקט אזוי, ווי די ענגלישע קאנסערוואטיסטען האבען אויסגענוצט זינאוויעוו'ס בריף פאר זייער וואהל קאמפאניע, אזוי האבען די פראנצויזישע פארלאמענטאריער אויסגענוצט דעם עפיזאד ראקאווסקי פאר זייערע וואהל-צוועקען.

מיט דעם אוועקגעהן פון ראקאווסקין איז אויך פערבונדען די פראגע פון צוריקרופען דעם פראנצויזישען אמבאסאדאר אין מאסקווא הערבעטע. הערבעטע ווערט בעטראכט פאר א גרויסען סימפאטיקער פון די סאוויעטען און ער איז דעריבער נישט אזוי בעליבט אין די פראנצויזישע קאנסערוואטיווע קרייזען. אויב אבער די איצטיגע אפאזיציע פון דער פראנצויזישער פרעסע זאל האבען ערפאלג, וואלטען די סאוויעטען פערלוירען נישט נאר אנ'איינגענעם מענש אין פאריז, נאר אויך אנ'אויסגעפרובטען פריינד אין מאסקווא, שוין נישט רעדענדיג וועגען דעם פערספעקטיוו איבערצורייסען די דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט פראנקרייך. דאס וואלט געווען א נייער עטאפ אין דער „פרידליכער מלחמה", וועלכע ס'פיהרט ענגלאנד מיט די סאוויעטען.

די רוסישע „פראווד" שרייבט גאנץ פשוט, אז ס'איז אהן א ספק, אז די ענגלישע קאנסערוואטיסטען האבען איבערגעקויפט א רייהע פראנצויזישע ארגאנען, כדי אויפצוציהען פראנקרייך אין אנטי-סאוויעטישען פראנט. נאר אין סענאטאר דע-מאנזי איז ארויסגעטרעטען געגען דער איצטיגער אנטי-סאוויעטישער קאמפאניע. ער האלט, אז איטאליען וועט נישט נאכגעהען דעם ביישפיל פון פראנקרייך און וועט נישט איינרייסען מיט די סאוויעטען. די לאגע פון פראנקרייך וועט דעמאלט נישט זיין קיין גינסטיגע.

פראנקרייך וואלט שוין לאנג געוועזען איבערגעריסען די בעציהונגען מיט די סאוויעטען, ווען נישט די פערספעקטיוו צו בעקומען פון רוסלאנד די פאר-מלחמה'דיגע חובות.

פ. ד. ב.

אנטי-ימים-נוראים-קאמפאניע אין רוסלאנד.

מאסקווע. (י.ט.א.) די יודישע קאמוניסטישע פרעסע האט געפיהרט די יעהרליכע אנטי-ימים נוראים קאמפאניע מיט א רייהע ארטיקלען און נאטיצען: „פון וואנען קומען רעליגיעזע „יאמים-טובים"", „אראפ דעם פלעכן שימל", „גרייט א ווידערשטאנד דעם „יאמים נוראימדיגען" אנגריף פון דער שווארצער קוטיע" און אנדערע ענליכע ארטיקלען האבען געעפענט די אנטי-רעליגיעזע קאמפאניע פון היינטיגען יאהר.

מיסיאנערען-טעטיגקייט אין מאסקווע.

מאסקווע. (י.ט.א.) דער „עמעס" גיט איבער, אז אין מאסקווע פיהרען די מיסיאנערען א גאנץ בעדייטענדע טעטיגקייט. דער הויפט-שטאב זייערער געפינט זיך אויף פעטראווסקע בולוואר. די צייטונג פאדערט אויף די ענטשפרעכענדע ארגאנען זיך צו אינטערעסירען פון וואנען די מיסיאנערען נעמען די נויטיגע מיטלען פאר זייער אגיטאציע.

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערען, נאז, האלז-און לונגען-קראנקהייטען.
קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפאן 37-61
אמפפאנגט פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7.
נעכט אויך אין לאמשניעץ וואלטשאנער 17
פון 10—11 און ... פון 3—5

די נאציאנאל-קאנפערענץ פון „דזשאינט" און די פעראייניגטע שטאטען

וועגען 25 מיליאן דאלאר פאר די יודען אין מזרח-אייראפע.

דעם 22. און 23 טען אקטאבער וועט אין בעקאנטען סטאנדארד-קלוב אין טשיקאגא, וואס איז די שענסטע יודישע קלוב-געביידע אין אמעריקא, אבגעהאלטען ווערען די נאציאנאלע קאנפערענץ פון „דזשאינט"-קאמפאניע צו זאמלען 25 מיליאן דאלאר פארן יודישען אויפבוי-ווערק אין אייראפא.

וועגען דער צוגרייטונג פון דער קאנפערענץ איז פערגעקומען א בעראטונג, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט ה' פעליקס ווארבורג. דער פארזיצער פון דער פעראייניגטער יודישער קאמפאניע ה' דוד בראון, יוליוס ראזענוואלד און יעקב לאב פון טשיקאגא. אין דער טשיקאגער קאנפערענץ וועלען זיך בעטייליגען די וויכטיגסטע יודישע פערזענליכקייטען אין אמעריקא. עס וועלען געהאלטען ווערען רעפעראטען וועגען ווירטשאפטליכע, קולטורעלע און אנדערע אויפבוי-ארבייטען פון יודענטום אין צענטראל און מזרח אייראפא און ארץ-ישראל. די ה"ה פעליקס ווארבורג און בעקער און וועלען אבגעבען א בעריכט וועגען זייער רייזע איבער סאוויעט-רוסלאנד און ארץ-ישראל. א ספעציעלען ארט וועט אויך פערנעהמען דער אויספיהרליכער בעריכט פון דער „דזשאינט"-טעטיגקייט אין פוילען און די קלענערע לענדער אין מזרח-אייראפא. ד"ר יוסף ראזען וועט רעפערירען וועגען די ארבייטען פון אגראדזשאינט אין סאוויעט-רוסלאנד.

מיט דער דאזיגער קאנפערענץ אין טשיקאגא וועט זיך אנהויבען די לעצטע זאמעל-אקציע פון דער פעראייניגטער יודישער קאמפאניע אין אמעריקא. ביז איצט איז אין 2500 שטעדט אין די פעראייניגטע שטאטען און קאנאדע צונויפגעזאמעלט געווארען אין מזומנים און פערפליכטונגען מעהר ווי 20 מיליאן דאלאר.

Dr PRYBULSKI
זאוואדזקא 1, טעלעפאן 25-38
צוריקגעקעהרט.
ווענערישע און הויט - אויס - קראנקהייטען, אורין-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון קווארץ-ליכט (הער-אויסמאל), רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 9—1 און פון 4—8 פרויען: פון 4—5 נאכט.
ספעציעלער ווארט-זאל פאר פרויען.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען, ספעצ. פאר לונגען און הארץ-קראנקהייטען. בעשטראהלונגען און קווארץ-ליכט.
נעמט אן פון 4—5 נאכמיטאג און פון 4—6
דער לעטשיניצע „חאלקא".

דאָס לאָדזער לעבען

19 מאָנטאָג **כב** אלול תרפ״ז	סעפּטעמבער. זון־אויפֿגאַנג 5.08. זון־אונטערגאַנג 5.54. לענג פֿון טאָג, 13, 12

יאָהרגאַנג 1909.

ווער דאַרף זיך היינט שטעלען צו דער רעגיסטראַציע?

היינט דאַרפֿען זיך שטעלען צו דער מיליטער־רעגיסטראַציע אויף טראַגוי־טאַ 10 די יונגעלייט, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1909, וועלכע וואוי־נען אויפ'ן שטח פֿון 1־טען קאָמיסאַריאַט און וועמענס פֿאַמיליען־נאָמען ס'הויבען זיך אָן מיט די אותיות: SZ, T, U, W, Z, Ż. און פֿון 7־טען קאָמיסאַריאַט R, S, SZ, T, U.

מאָרגען פֿון 2 קאָמיסאַריאַט: A, B, C, D, E, F, G, H, CH, I, J, K. פֿון 7. קאָמיסאַריאַט: L, Ł, M, N, W, Z, Ż.

אינדוסטריעלער אייזערט פֿערוואונדעט דורך זיין אייגענעם אויטאָ.

(—) פֿאָהרענדיג מיט זיין אויטאָ אויפ'ן פּוילנער שאָסע איז דער לאָד־זער אינדוסטריעלער אייזערט אַרויסגע־פֿאַהרען אויף אַ וואָגען, וועלכער האָט זיך איבערגעדרעהט.

פֿונ'ם קלאַפּ איז אויך אייזערט שווער פֿערוואונדעט געוואָרען.

ווער הייסט?

עון אַלעקסאַנדער איז פֿערטאָג אַוועק דער 14־יעהריגער פֿויב־שומסר אַל־בעק, אַ זוהן פֿון אברהם אַלבעק, און זיך ביז היינט נאָך נישט צוריקגע־קעהרט. זיינע סמנים: לאַנג געקליידט, טראָגט אַ העל כאַלאַטעל. ווער ס'ווייסט וועגען איהם, ווערט געבעטען מיטצו־טיילען צו מרדכי אַלבעק, לאָדז, פּעט־ריקאָווער 22.

אין די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט־דיזשורען.

(8) היינט דיזשורירען ביינאַכט פֿאָל־גענדע אַפּטייקען: אַנטאָניעוויטש (פּאַ־ביאַניצקאַ 50); קאַנדזיענסקי (פּעטריקאָ־ווער 164); סאָקאָלעוויטש (פּושטשאַד 19); רעמביעלינסקי (אַגדושעיאַ 26); זונדע־לעוויטש (פּעטריקאָווער 25); קאָספּער־קיעוויטש (זגיערזשער 54); טראַוקאָוו־סקאַ (בזשעזשינער 56).

ווילנער חזן ושופּאַק שוין אין לאָדז.

נעכטען איז אָנגעקומען קיין לאָדז מיט דער וואַרשע־ווינער באַהן דער בעוואוסטער ווילנער חזן זשופּאָוויק. עס האָבען איהם מקבל פּנים געווען דער קאָמיטעט און פֿיל פֿון זייגע אָנ־העגגער. חזן זשופּאָוויק וועט דאַווגען מיט אַ גוט אייגשטודירטען כאָר אין „פֿילהאַרמאָניע" זאַל, דאָס דאַווגען פֿון דעם בעוואוסטען ווילנער חזן האָט אַרויסגערופֿען אַ גרויסע פֿעראינטערע־סירונג צווישען דער לאָדזער יודישער בעפֿעלקערונג.

הספּד פֿון ראַדאָשיצער רבי'ן אויפ'ן בית־החיים.

נעכטען איז געקומען קיין לאָדז דער ראַדאָשיצער רבי ר' ישראל יוסף, וועלכער האָט אויפ'ן בית־החיים גע־האַלטען אַ הספּד וועגען הכשרת הנפש. צום הספּד זענען געקומען זעהר אַסך חסידים. דער רבי בלייבט אין לאָדז אַ גאַנצע וואָך.

Dr. med. H. NADEL
17 פּיעטריקאָווער 17
ספּעצ. פֿון אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט־אָן פֿון 4 – 6 אָוונט

זייט נישט גלייכגילטיג צו די שטאָט־ראַט וואַהלען.

יעדען מאָל, ווען ס'דאַרפֿען פֿאָרקו־מען וואַהלען צו אַ סיים, צו אַ שטאָט־ראַט—פֿאַלט אויס אויף די פּרע־סע צו וועקן דעם אינטערעס פֿון וועהלער צו די בעפֿאָרשטעהענדע וואַה־לען פֿון זיין אייגענער איניציאַטיווע, וועקן זיין איניציאַטיוו און דערמאָנען איהם נישט אָפּצושטעהן, נישט צו פֿאַרבלייבען גלייכגילטיג אין דער שעה ווען עס ווערט בעשטימט דער גורל פֿון זייגע טאָג־טעגליכע לעבענסגאַנג פּאָ־ליטישע, עקאָנאָמישע, קולטורעלע און סאָציאַלע נויטען.

ס'האָט קיינמאָל נישט פּאַסירט אין קיין שום לאַנד און שטאָדט, צו קיין שום צייט, אַפֿילו פֿון קיין שום סייער־ליכען אויסנאַהם־מאָמענט (ווי למשל בעת'ן וועהלען דורך אַ פֿאָלקס־אַפּשטי־מונג אַפֿילו אַ מלוכה־פּרעזידענט), אַז די גאַנצע 100 פּראָצענט וואָהל־בע־רעכטיגטע זאָלען אויסנוצען זייער רעכט. דאָס געשעהט דערפֿאַר, וואָס אַפֿילו אין די סאַמע פֿאָרגעשריטענע לענדער און ביי די סאַמע הויך קולטורעלע און פּאָ־ליטיש־רייפֿע פֿעלקער געפֿינען זיך נאָך עד־היום געוויסע מיילען, וואו וואַנ־גער, ווי מעהרער, אָפּגעשטאַנענע עלע־מענטען, וועלכע זענען נאָך נישט דורכ־געדרונגען מיט פּאָליטישער דערציהונג און געזעלשאַפֿטליכען בעוואוסטזיין, אַז דער וואָהל־מאָמענט איז אַ וויכטיגער אין זייער גורל, אַז אין דעם דאָזיגען מאָמענט ווענדט זיך אויף דער וואָג־שאָל זייער וואוילשטאַנד א.אַ.וו.

דאָס וואָלט נאָך אפֿשר נישט געווען אַזוי שרעקליך. פּאָליטישע דערציהונג, געזעלשאַפֿטליכער בעוואוסטזיין איז נישט אַ זאַך, וואָס מען קען זיך קויפֿען אין יעדען בשמים־קרעמעל, דאָס פֿאָדערט אַ שול, אויפֿקלערונג.

געפֿעהרליכער איז אָבער, ווען דוקא פּאָליטיש־בעוואוסטזיניגע, מענשען מיט זעלבסטשטענדיגע מיינונגען, מענשען, וועלכע האָבען שוין יאָ דורכגעמאַכט אַ געוויסע גייסטיגע מדרגה אַבהענגיג צו וועלכען קלאַס און שיכט זיי גע־הערען — ווייזען אַרויס אין צייט פֿון וואַהלען גלייכגילטיגקייט, אָמהעזני־קייט פֿערנאַכלעסיגונג פֿון זייער חוב און רעכט.

אָט דער אַזוי גערופֿענער אַבסענטע־איזם—דאָס טראַכטען זיך „וואָס גייט עס מיר אָן?", איז, געפֿעהרליך און אָפֿטמאָל קאַטאַסטראָפֿאַל־פֿאַטאַל.

אַזאַ מין אַבסענטעאיזם בעפֿאַלט אַמאָל אַ גאַנצען שיכט, אַ גאַנצען קלאַס גאַנצע קרייזען און אַפֿילו אַ גאַנץ פֿאָלק.

געוועהנליך פּאַסירט עס אין שווע־רע געשיכטליכע מאָמענטען, אַלס סימן פֿון אַפּאַטיע און מידקייט, אַלס פּועל יוצא פֿון יאוש און ענטוישונג, אַלס אויסדרוק, אַז מען האָט פֿערלוירען דעם גלויבען אין עפּעס בעסערס.

די דאָזיגע מאָמענטען זענען, אמת, בלויז פֿאָרבייגייענדע—אָבער דעם שאָ־דען וואָס זיי ברענגען פֿיהלט מען ערשט שפּעטער.

אַזוי איז מעגליך געווען, למשל, אַז אין דער דייטשער רעפּובליק זאָל אויס־געקליבען ווערען אַ דאַנק דעם אַבסענ־טעאיזם גראַף אַ מאָנאַרכיסטישער מלוכה־פּרעזידענט.

אַלזאָ אויפ'ן אַבסענטעאיזם פֿון די מאַסען שפּילען בלויז אויס, שלאָגען בלויז קאַפּיטאַל, די רעאַקציאָנערע פּאָ־ליטישע גרופּירונגען, וועלכע נעהמען דוקא אַ שטאַרקען אַנטייל אין די וואַה־לען, כדי צו איינהאַלטען אין זייערע הענד זייערע פּאָזיציעס, זייערע השפּעות, זייער מאַכט למובת די איי־גענע אינטערעסען.

אַזוי בעת סיים־וואַהלען, אַזוי בעת שטאָדט־ראַט־וואַהלען, אַזוי בעת אַנדע־רע מיני וואַהלען.

דערהויפּט שאַדט דער אַבסענטעאיזם די אינטערעסען פֿון די מאַסען ביי אונז אין פּוילען און בנוגע דער יודי־שער בעפֿעלקערונג קומט צו שטאַרק צונוץ די יודישע שונאים — די ענדע־קעס, כדעקעס און זייער גלייכען, ווי מיר האָבען שוין געהאַט בוז אָהער די געלעגענהייט צו זעהן דאָס אין לעצטען פֿון די אַלע ביז אַהעריגע וואַהל־קאַמ־פּאַניעס פֿאַר די לעצטע 8 יאָהר.

די האַנדעלס־לאַגע אין לאָדז

די סיטואַציע אויפ'ן וואָל־מאַרק

איז לעצטענס זעהר אַ גינסטיגע. ס'קו־מען אָן בעשטעלונגען פֿון פּראָווינץ און צוגערייזטע סוחרים. אַ געוויסע שווע־ריגקייט איז מיט דעקונג. ביז איצט פֿלעגט מען אין דער בראַנזשע געבען אַלס דעקונג וועקסלען מיט אַ טערמין פֿון 3 ביז 4 חדשים. איצט צוליב'ן הערשענדען געלד־מאַנגעל, פֿערלאַנגט די קונדשאַפֿט נאָך אַ לענגערען קרעדיט ביז אויף 6 חדשים, די פֿאַבריקאַנטען האָבען אָבער נישט קיין פֿערטרויען אויף אַזעלכע לאַנגע טערמינען און הגם ס'זענען געווען פֿיל אָנעהמער, זענען געמאַכט געוואָרען גאַנץ ווייניג קניות.

אַ גרויסע פֿאָדערונג איז געווען אויף דאַמען־ריפּסען, אויף סעזאָן־אַרטיקלען (וועלורען, פּאַלטאָס) איז צוליב די וואַ־רימע וועטערען קיין גרויסע נאָכפֿראַגע נאָך נישט געווען.

אויפ'ן וואָל־מאַרק אין סידנעי (אויס־טראַליען) איז געווען אַ גאַנץ לעבעדיגע שטימונג און ס'זענען געמאַכט געוואָרען פֿיל טראַנזאַקציעס אויף רויה־וואָל. די הויפּט־אָנעהמער זענען געווען יאַפּאַן, אייראָפּע, הויפּטזעכליך—פֿראַנקרייך און ענגלאַנד.

די גינסטיגע עקספּאָרט־קאָניונקטור

דויערט ווייטער. אויך אין אויגוסט איז דער עקספּאָרט ווייטער געוואַקסען, דערביי איז דער עקספּאָרט פֿון קאַמ־גאַרן געשטיגען אין אויגוסט ביז 1 מיליאָן זל. פֿון דער אַלגעמיינער סומע 8,718,974 זל.

אַלס הויפּט־עקספּאָרט בלייבט ווייטער רומעניען, וועלכע האָט איינגעקויפֿט אויף 4 און אַ האַלבען מיליאָן זל.; ליטע מיט 1 446,000 זל. (ליטע קויפֿט הויפּטזעכליך סיביר און באַיקעס); ווייטער נעהמען די לענדער פֿון נאָהענטען און ווייטען מזרח כמעט—אויף אַ מיליאָן זל. די באַלטישע מליכות — אַ האַל־בען מיליאָן זלאָטעס א. אַ.וו.

די זעלבע גינסטיגע עקספּאָרט־קאָ־ניונקטור דויערט ווייטער און מ'ערוואַרט, אַז די עקספּאָרט־סומע פֿאַר סעפּטעמ־בער וועט זיין נישט קלענער ווי אין אויגוסט. אויסער דעם ווערט ערוואַרט, אַז אין די נאָהנסטע טעג זאָלען אָפּגע־שלאָסען ווערען גרעסערע טראַנזאַקציעס אויף טעקסטיל־סחורות מיט פּערסיען.

די אַקציע פֿון די לאָדזער אינדו־סטריעלער, אַז ס'זאָלען בעשטימט ווע־רען נייע קאָנסולאַר־פֿערטרעטער אויפ'ן נאָהענטען און ווייטען מזרח, כדי צו פֿערליכטערן דעם טעקסטיל עקספּאָרט פֿון פּוילען האָבען געהאַט אַנ'ערפֿאָלג. אין פּרעלימינאַר בודזשעט זענען צו דעם צוועק פֿאָראויסגעזעהען ספּעציעלע פֿאָנדען און דאָס אויסערן־מיניסטעריום רופֿט איצט צוזאַמען אַ קאָנפֿערענץ מיט די טעקסטיל־אינדוסטריעלער, וואו די פֿראַגע וועט געוויס בעהאַנדעלט ווע־רען.

וויכטיגע ערקלערונג פֿון העכסטען געריכט וועגען נישט אָנגעבען דעם אומזאַץ־שטייער

זעהר אַ וויכטיגען פּסק־דין, וועלכער פֿיהרט אויס דעם אַרט. 105 פֿון געזעץ וועגען אומזאַץ־שטייער, האָט אַרויס־געגעבען דאָס העכסטע געריכט.

לויט'ן דאָזיגען אַרט. 105 ווערט זעהר שטרענג בעשטראָפֿט דער סוחר, וועלכער כדי זיך אויסדרעהען פֿון דעם אומזאַץ־שטייער גיט ביזוויליג אָן פֿאַלשע ידיעות וועגען דעם אומזאַץ פֿון זיין אונטערנעהמונג.

די פֿינאַנץ־מאַכט האָט אין אַלע פֿאַ־לען, ווען זי האָט געמיינט, אַז עמיצער האָט אָנגעגעבען פֿאַלש דעם אומזאַץ, אָנגעווענדעט דעם דאָזיגען דראַקאָני־שען אַרט. דאָס העכסטע געריכט האָט אָבער ערקלעהרט, אַז נישט אַלע סוחרים, וועלכע גיבען אָן נישט גענוי זייער אומזאַץ, זענען פֿערברעכערס. עס מוז זיין פֿעסטגעשטעלט דער שלעכטער ווילען. אויב די נישט־ריכטיגע דאַטען וועלכע זענען אָנגעגעבען, האָבען נישט בעצוועקט דאָס אויסדרעהען זיך פֿון שטייער־אָפּצאָהל, קען דאָס קוואַליפֿי־צירט ווערן אַלס אַ פֿאָרמעלער מיס־ברויך. אויב דאָס געריכט האָט נישט פֿעסטגעשטעלט קיין שלעכטען ווילען, אָדער אויב דער אָנגעקלאָגטער האָט איינגעצאָהלט דעם שטייער אָהן אַ דרוק פֿון דרויסען, קען ער נישט בעשטראָפֿט ווערען לויט דעם אַרט. 105.

באַנקראָטירטע פֿירמעס מוזען אָבצאָהלען די אָנגעשטעלטע זייער שכירות.

אין אַ קאָנקרעטען פֿאַל האָט דאָס העכסטע געריכט ערקלערט, אַז אַן אָנ־געשטעלטער, וועלכער איז בעפֿרייט געוואָרען פֿון זיין שטעלע צוליב דעם, וואָס די אונטערנעהמונג איז אָנערקענט געוואָרען פֿאַר באַנקראָט, האָט דאָס רעכט צו פֿאָדערן אַנ'ענטשעדיגונג פֿון בעל־הבית. דאָס געריכט האָט דערביי נישט אָנערקענט פֿאַר ריכטיג די מיי־נונג פֿון די פֿערטיידיגער מצד די בעלי־הבתים, אַז אַן „אויפֿגעלאָשענע" דאַרף בעטראַכט ווערען אַלס אַ העכע־רע מאַכט און אַלס פּועל־יוצא דערפֿון איז — די בעפֿרייאונג פֿון אַלע חובות, און איז ממילא אויך פֿון אַלע ענטשע־דיגונגען פֿאַר אָנגעשטעלטע.

די ענטשעדיגונג איז, לויט דער מיינונג פֿון העכסטען געריכט, אַ מנהג, וועלכער האָט בעקומען די פֿאָרם פֿון אַ געזעץ אין האַנדעלס־לעבען.

ספּאָרט.

„הכח"—„מכבי" (וואַרשאַ) 1:0 (0:0)

נעכטען איז אויף דעם פּלאַץ פֿון ד. אַ. ק. פֿאָרגעקומען דער מעטש צווי־שען „הכח" און דער שטאַרקסטער יו־דישער מאַנשאַפֿט פֿון וואַרשאַ „מכבי".

די מאַנשאַפֿטען זענען אַרויסגעטרע־טען אין פֿאָלגענדען צוזאַמענשטעל:

„מכבי": קלאַיער, האַלמאַן, גאָלד־וואַג, סאַדאָווסקי, זעלצער, גרינשטיין, אַלדאַק, ערענבערג, מיראַן, האַלינג, בלומאַן.

„הכח": ראָזענבערג, אייזענבערג, גראָס, ראַבינאָוויטש, האַלבערשטאַט, סלוזשעווסקי, שטייגבאַק, קאַפּלאָוויטש, זאַקליקאָווסקי, מלינאַרסקי.

„הכח" אַלזאָ מיט 3 רעזערווען, אָהן ליפּסקי, סעגאַל באַגוכוואַל.

דאָס שפּיל הויבט אָן „מכבי", אָבער דעם באַלעם נעמט איבער „הכח" און גרייפֿט שטאַרק אָן דעם געגנער'ס טויער. אין דער 5־טער מינוט ראַטעוועט דער טויערמאַן פֿון „מכבי" אַ זיכערע פּאָזי־ציע. „מכבי" בלייבט אויך נישט היג־טערשטעליג און פֿיהרט אַדורך איינ־גע אָנגריפֿען, וועלכע ענדיגען זיך אין דער 10 מינוט מיט אַ קאָרנער פֿאַר „מכבי", וועלכער ווערט אָבער נישט אויסגענוצט. אין ווייטערדיגען שפּילען האָט „הכח" אַ לייכטען איבערגעוויכט, אָבער דאָס פֿעהלען פֿון „מאַטאָר" פֿון „הכח"ס אָנגריף, סעגאַל, לאָזט זיך שטאַרק פֿיהלען. דעריבער קאָן נישט „הכח" ערצילען קיין טויער.

פּויזע 0:0.

נאָך דער פּויזע האָט „מכבי" מעהר פֿון שפּילען. זיי זענען טאַקטיש און טעכניש בעסער ווי דער „הכח", אָבער די אָנגריפֿס־שפּילער שיסען ווענגי, אָדער אָהן אַ ציל. אין דער 5־טער מינוט נוצט זאַקליקאָווסקי נישט אויס אַ 11־מעטער שטויס, שיסענדיג לייכט אין די הענד פֿון „מכבי"ס טויערמאַן. דאָס דענערווירט שטאַרק די שפּילער פֿון „הכח" און זיי שפּילען אָהן קאָפּ. אין דער 33 מינוט שיסט דער לינקער פֿליגעל פֿון „מכבי" לייכט אויף דעם טויער, אָבער דער טויערמאַן פֿון „הכח" לאָזט דעם לייכטען באַלעם אַדורך.

פֿון „מכבי" האָט זיך אויסגעצייכענט דער מיטעל־לויפֿער זעלצער, וועלכער איז געווען דער בעסטע שפּילער אויף דעם פּלאַץ.

פֿון „הכח" האָבען זיך אויסגעצייכענט: ראַבינאָוויטש און האַלבערשטאַט.

צוליב דעם נישט זיכערען וועטער האָט זיך פֿערזאַמעלט אַ קליינער עולם.

„שטערן"—„הכח" II 2:0 (2:0)

„שמשון" — „יערנאַשטש (פּאַב.) 0:3

צוליב דעם וואָס יעדנאָשטש פֿער־לאָזט דעם פּלאַץ אָנערקענט דער ריכטער ה' שער „וואַלקאָווער" פֿאַר „שמשון".

מ. צ־ר.

רעזולטאַטען פֿון גאַנצען לאַנד.

וואַרשאַ, 18 (טעלעפֿאָניש).

„ל.ק.ס." (לאָדז)—„לעגיאַ" 6:3 (3:2).

קראָקאָ, 18 (טעלעפֿאָניש).

„ווימלאַ"—„טוריסטען" (לאָדז) 1:5 (0:2)

קאַטאָוויץ, 18 (טעלעפֿאָניש).

„רוך"—„יוטשענקאַ" (קראָקאָ) 3:4 (0:0)

פּויזען, 18 טעלעפֿאָניש.

וואַרטאַ—חשמונאי (לעמבערג) 4:3 (3:1)

לעמבערג, 18 (טעלעפֿאָניש).

„פּאָגאָן"—„פּאָלאָניאַ" (וואַרשאַ) 1:3 (0:2)

Dr. RÓŻANER
ספּעציאַליסט פֿאַר הויט־, וועגערישע, ספֿקראַנקהייטען און מענער שוואַכע.
היילונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען און דיאַטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza), Tel. 28-98
צוריקגעקעהרט.
נעהמט־אָן פֿון 8—10 און 5—8, פֿרויען פֿון 3—4
עקסטרע וואַרטע־זאַל פֿאַר פֿרויען.

אויטאָס און דראָשקעס

בעקלאָגען זיך אויף די נייע טראַמוואַי-ליניעס.

(ס) נעכטען האָט זיך אַ דעלעגאַציע פון די לאָדזער דראָשקעס- און טאַקסי-בעזיצער געווענדעט צום פּאָליציי-קאָמענדאַנט ניעדזיעלסקי, כדי אָנצוווייזען, אַז מיט'ן איינפיהרען נייע טראַמוואַי-ליניעס, בלייבט נישט פאַר די טאַקסיס און דראָשקעס קיין אָרט וואו צו שטעהן, ווייל ס'רוב גאַסען זיינען זעהר שמאָלע.

אין פערטרעטונג פון קאָמענדאַנט ניעדזיעלסקי האָט אויבערקאָמיסאַר אי זידאָרטשיק אויפגענומען די דעלעגאַציע, וועלכע האָט זיך כסדר בעקלאָגט, אַז פאַר די אויטאָס און דראָשקעס בלייבט נישט וואו צו שטעהן, ווייל אויף אַלע ברייטערע גאַסען זיינען פּלאַנירט געוואָרען טראַמוואַי-ליניעס.

די דעלעגאַציע האָט פאָרגעלעגט אַ פּלאַן, אַז אויף טראַוגוטאַ (קרוטקאַ) גאַס זאָלען אָפּגעשטעלט ווערען וואָס מעהר אויטאָס און דראָשקעס. גאָר צום אָנהויב נעבען דער עלעקטריקאָווער זאָלען שטעהן 2 אויטאָס און 2 דראָשקעס.

אויבערקאָמיסאַר אידזידאָרטשיק האָט צוגעזאָגט צו שטיצען דעם פּלאַן.

צו דער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז.

(אויפרוף)

שוין אַ טומעל פיהרט דער „לינת-אורחים" שוין זייט 15 יאָהר זיין געזעלשאַפטליכע טעטיגקייט, אָהן סוב-סידיעס: קהל'ישע ווי פּריוואַטע. אָהן בלימעל טעג און פערוויילונגען נאָר מיט אייגענע כחות און מיטגלידס-באַצאָהלונגען און אינטערעסירונג פון אייניגע פּערזענליכקייטען מיטגלידער האָט ביז היינט „לינת אורח ס"ט" פּראָפיל איהר הומאַניטערע אויפגאַבע. יעצט געפינט זיך דער פעראיין „לינת-אורחים" אין אַ זעהר קריטישער לאַגע און האָט נישט די מעגליכקייט ווייטער צו עקזיסטירען.

מיר ווענדען זיך דעריבער צו אַלע אונזערע מיטגלידער, סימפּאַטיקער און צו אַלע יודען אין לאָדז, וואָס פאַרשטעהען די וויכטיגקייט פון דער עקזיסטענץ פון אונזער אינסטיטוציע: גיט די מעגליכקייט די הונדערטער און טויזענדער צוגערייזטע בכבוד'יגע אורחים, וועלכע בעשטעהען פון אַלע קלאַסען פון דער יודישער בעפעלקערונג אויף ווייטער צו האָבען זייער נאַכטלאַגער, מיטהילף און אָוונד-ברויט נעמליך אומזיסט!

מיר רופען אייך אויף דער פערזאַמ-לונג היינט מאָנטאָג דעם 19. סעפטעמבער 8 אין אָווענד אין אונזער לאָקאַל, פּיעטרקאָווער 59, אונז מיטצוהעלפען צו אָרגאַניזירען דעם בלימעל-טאָג, וועלכער וועט פאָרקומען דאָנערשטאָג דעם 22. סעפטעמבער. געדענקט ווי גרויס עס איז די מצוה פון הכנסת אורחים און קומט מאַסענווייז אויף דער פערזאַמלונג.

אין נאָמען פון דער פערוואַלטונג
פּרעזעס ישעי' שמולעוויטש.

Biuro sprzedaży CUKRU
Towarzystwa Przemysłowego
LEŚMIERZ, Sp. Akc.
znajduje się od dnia 10 września r. b. przy ul. Wierzbowej Nr. 44. — Telefon 14-00.

אינטערנאַציאָנאַלע עגונות-ביוראָ

ווערט געגרינדעט אין וואַרשאַ.

די צאָהל פון עגונות, וועלכע האָבען פערלוירען זייערע מענער אין דער וועלט-מלחמה, בשעת דער באָלשעוויס-טישער אינוואַזיע אָדער אויף אַנדערען אָרטען דערגרייכט אין פּוילען אין די טויזענדער. יעדע שטאָט און שטעטעל האָט זיך איהרע לעבעדיגע מלחמה-קרבנות, וועלכע קוקען זיך די אויגען אויס און וואַרטען יאָהרען-לאַנג אויף אַ ידיעה פון זייערע מענער, כדי זיי זאָלען אויפגעבונדען ווערען.

די עגונות פראַגע בעשעפטיגט אָהן אויפהער די „אגודת הרבנים" און אויפ'ן צוזאַמענפאָהר אין וואַרשאַ, וואָס איז פאָרגעקומען א.ן טקטאָבער פוב'ם פערגאַנגענעם יאָהר איז בעשלאָסען געוואָרען צו עפענען אַן אינטערנאַציאָנאַלע „עגונות-ביוראָ", וואָס זאָל זיך זעצען אין פערבינדונג מיט אַלע יודישע ישובים אין דער וועלט, כדי אויף אַזאַ אופן אויסצוזוכען די פערמאַלטע מענער, וועלכע לעבען יאָ ערגיץ מעבר לים און געבען נישט פון זיך קיין ידיעות, בעת זייערע פרויען זיינען אומגליקליכע עגונות.

אַלע רבנים פון פּוילען, וואו עס זיינען פאָרגעקומען קריגס אָפּעראַציעס, זיינען מחויב אויסצופאָרשען אין די שטאָטישע בנכבר, צי עס זיינען דאָרט נישט פערצייכענט יודישע נעמען פון זעלנער, וועלכע זיינען אין יענער גע-גענד געפאַלען אויפ'ן שלאַכט פעלד און דאָרט געבראַכט געוואָרען צו קבורה. די געזאַמעלטע מאַטעריאַלען דאַרפען צוגעשיקט ווערען אין דער „עגונות-ביוראָ", וועלכע וועט האָבען אַ גענויע רשימה פון אַלע עגונות אין פּוילען. חוץ דעם וועט דאָס „עגונות-ביוראָ" זיך שטעלען אין פערבינדונג מיט אַלע פּרויען-שוץ-פעראיינען אין דער גאַנ-צער וועלט, וועלכע וועלען אויך מיט-העלפען אויסצוזוכען די מענער פון די עגונות.

צוליב דעם, וואָס דאָס איינאָרדנען פון אַזאַ ביוראָ איז פערבונדען מיט קאָלאָסאַלע הוצאות — האָט די „אגודת הרבנים" דאַן בעשלאָסען זיך צו ווענ-דען נאָך שטיצע קיין אַמעריקאַ. צו דעם צוועק איז מיט אַ יאָהר צוריק געפאָהרען קיין ניו-יאָרק דער פּרעזעס פון „אגודת הרבנים, הרב ליפשיץ (קאַ-ליש). דער אַמעריקאַנער רבנים פעראיין האָט דאַן צוגעזאָגט צו געבען פאַר דער ביפלאַנטער „עגונות ביוראָ" אַ סומע פון 8000 דאָלאַר.

די ערשטע אַזוי שוין דערהאַלטען גע-וואָרען אַ טשעק אויף 1500 דאָלאַר אויסגעשטעלט אויפ'ן נאָמען פון רבנים ליפשיץ (קאַליש), גראָדזענסקי (ווילנע) און כהנא (וואַרשאַ). צוזאַמען איז אויך אָנגעקומען אַ בריף, גלייך ווי די „אגודת הרבנים." וועט איינ-אָרדנען דאָס „עגוגות - ביוראָ" — וועט אַרויסגעשיקט ווערען נאָך געלד.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם, וועלט שוין די „אגודת הרבנים" אַ לאָקאַל פון 4 צימערן אויף איינצוּאָרדנען די דערמאָנטע ביוראָ. אין די נאָהענטסטע טעג וועט אין וואַרשאַ צו דעם צוועק פאָרקומען אַן אויסעראָרדענטליכער צו-זאַמענפאָהר פון ועד ההנהגה און ועד הפועל פון דער „אגודת הרבנים" און באַלד נאָך די ימים טובים וועט די לאַנג-געפלאַנטע אינטערנאַציאָנאַלע „עגונות-ביוראָ" געעפענט ווערען.

וואַהל-קאָמוניקאַטע.

זרובבל קומט דעם מיטוואָך קיין לאָדז.

היינטיגען מיטוואָך קומט צו אונז אין שטאָט דער בעוואוסטער רעדנער און אַרבייטער-פיהרער זרובבל.

דער ה' זרובבל קומט איצט צוריק פון אַ רייזע איבער דרום-אַמעריקא: אַרגענטינע, בראַזיליען, אורוגוואַי, וואו ער האָט אַלס פאָרשטעהער און וו. פאָרזיצער פון דער צענטראַלער יודי-שער שול אָרגאַניזאַציע אָנגעפיהרט אַ ברייטע הילפס-אַקציע לטובת די יודישע שולען אין פּוילען.

לכבוד זיין אָנקומען, קומט פאָר מיטוואָך דעם 21-טען סעפטעמבער 8 אָווענד אַ פייערליכער קבלת-פנים אין קינאָ-טעאַטער „אימפּעריאַל".

יודיש-דעמאָקראַטישער וואַהל בלאָק.

נעכטען, זונטאָג האָט דער יודיש-דעמאָקראַטישער וואַהל-קאָמיטעט איינ-געאָרדנעט אַ רייהע מיטינגען פאַר די יודישע האַנדווערקער, גאַסען-הענדלער, שאָכער, מאַרק און מאַרק-שטייער. די מיטינגען זיינען צאָהלרייך בעזוכט גע-וואָרען און דורכגעגאַנגען מיט גרויס דערפאָלג. די רעדנער פון די ח"ה: אדוו. ווייצמאַן, ד"ר הערשפינקעל און העניג זיינען אויפגענומען געוואָרען מיט אַפּלאָדיסמענטען. איינשטימיג זיי-נען אָנגענומען געוואָרען רעזאָלוציעס צו שטימען פאַר'ן יודיש-דעמאָקראַטי-שען וואַהל-בלאָק.

„פאַרוואָס זענען מיר אַריינגע-טראָטען אין אַלג. יודישען אַרבייטער-בונד"?

מאָרגען, דינסטאָג, 8 אָווענד, קומט פאָר אין קינאָ זאַל „אימפּעריאַל" (רוג זאַכאָדניע און זאַוואַדזקאַ) אַ מיטינג א. ד. ט.: פאַרוואָס זענען מיר אַריי-נגעטראָטען אין אַלגעמיינעם יודישען אַרבייטער בונד?

עס וועלען אַרויסטרעטען מיט רע-פעראַטען די ח"ה: ד"ר האַלפּערן (אַמגון). ווירזשאָווסקי, שלמה-זלמן גאָלד-שטיין, באַרנשטיין און כלעוויצקי.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 22-41.
ספּעציאַליסט פאַר אויג, העמאָרויד און מע-
נער-שוואַכע קראַנקהייטען. סיפ
מיט פּלוגנקווערץ-לעמפּען (טער-אויטאָבעל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוענד.

Dr. med. D. HELMAN
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, קעהל-
קאָפּ און האַלז-קראַנקהייטען
פּעטריקאָווער 68, טעל. 12-20.
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.

טעאַטער און מוזיק.

די ערשטע פּרעמיערע אין לאָדזער פּוילישען טעאַטער

„אומבאַוואוסטער פירשט", טראַגעדיע פון קאַלדעראָן-סלאָוואַצקי. רעזשי: שפּאַקעוויטש.

לויט דער טראַדיציע, וואָס האָט זיך איינגעשטעלט אין היגען שטאָדטישען טעאַטער איז אויך דער היי-יאָהריגער סעזאָן אָנגעהויבען געוואָרען מיט אַ פּיעסע פון אַזוי געריהמטען „גרויסען" רעפּערטואַר. די דירעקציע האָט פאַר דער ערשטער פּרעמיערע אויסגעקליבען קאַלדעראָן-סלאָוואַצקי'ס „אומבאַוואוסטער פירשט".

געטון איז דאָס געוואָרען מיט אַ כוונה און מיט אַ שעהנער פּוזה: עס איז נאָך נישט פערקלונגען דאָס עכאָ פון די גראַנדיעזע פייערונגען, וואָס דאָס גאַנצע לאַנד האָט געפייערט לכבוד'ן צוריקקומען צו דער היימישער ערד פון סלאָוואַצקי'ס ביינער. אויפ-פיהרענדיג די טראַגעדיע פון קאַלדע-ראָן'ען, וועלכע איז גאַנץ אָריגינעל איבערגעדיכטעט געוואָרען דורכ'ן גרוי-סען פּוילישען דיכטער, האָט דאָס פּוי-לישע טעאַטער אָפּגעגעבען כבוד דעם, פאַר וועמעס ביינער עס האָט זיך מיט עהרפורכט געבויגען דאָס בעפרייטע פּוילען.

דער „אומבאַוואוסטער פירשט" סימ-באָליזירט אויך מעהר פאַר יעדער אַנדער ווערק דעם טראַגישען גורל פון'ם פּוילישען פאָלק, וועלכער האָט זיך אונטערגעוואָרפען די שווערסטע גסיסות און עגיום פון טרוואַלונג אין דער פרעמד, אין דער אומבאַוואוסטער האָפנונג און ווילען צוריקצוקעהרען אין דעם לייבעגשאַפליך אויסגעטרוימטען היי-מאַט-לאַנד.

די פאָרשטעלונג האָט געבראַכט אַ גרויסען קינסטלערישען גענוס. פאַר די, וועלכע האָבען מ'ם רעזערוו און אפילו מיט אַ געוויסער מורא ערוואַרט די פונ-אַנדערוויקלונג פון די 9 שווערע ביל-דער פון דער פּיעסע, איז די אויפפיה-רונג געווען אַן אָנגענעהמע ענטוישונג.

דער רעזשיסער און דער דעקאָראַ-טאָר מאַטקעוויטש האָבען בעוויזען אַרויסצובעקומען די דיכטערישע, אַר-טיסטישע און מאָלערישע פאַרבען און שענער פון דער פּיעסע און אַזוי אַרום שאַפען די קינסטלערישע גאַנצקייט.

די שעהנקייט און דער טיפער איינ-דרוק ביי דער לאָדזער אויפפיהרונג פון סלאָוואַצקי'ס טראַגעדיע איז אין דער ערשטער רייהע צו פערדאַנקען דעם גרויסען פּוילישען אַרטיסט יוליוש אָס-טערוואַ, וועלכער שפּילט אַלס גאַסט-ראָלער די הויפּט-ראָלע, דעם אומבאַוו-וסטען פירשט, דעם איגפאַנט פון שפּאַ-ניען.

האָבענדיג צווישען זיך אַזאַ ערשט-ראַנגיגען טראַגיקער, האָבען די איבערי-גע אַנסאַמבלמיטגלידער אַ זעהר שווערע אויפגאַבע צו דערהאַלטען דעם טאָן, וועלכען ס'גיט אָסטערוואַ. דאָס גיט זיך די אַרטיסטען איין ווענטען אין אַ קלענערע, ווענטען אין אַ גרעסערער מאָס. די שפּאַנונג פאַלט גאַנץ אָפט, קוים איז אָסטערוואַ נישטאָ אויף דער סצענע, דערפאַר אָבער, ווען ער בע-וויזט זיך, דאַן ווערט דער צושויער פערכאַפּט פון דער טראַגעדיע-סימפאָ-ניע, וועלכע אָסטערוואַ שפּילט אויס פון סלאָוואַצקי'ס מאַטעריאַל.

די התחלה איז געווען אַ גוטע. מיר ווינשען דעם שטאָדטישען טעאַטער אויך ווייטער נישט אַראָבצוגעהן פון דער אָנגעהויבענער מדרגה. L.

ראַדאָמסקי-קאָנצערט.

די וואָקאַל-קונסט איז איינע פון די ערנסטע און שווערסטע קונסטען. ווער עס איז זוכה צו ווערען איהר אמת'ער פאָרשטעהער — דער איז כמעט דער גליקליכסטער אויף דער וועלט, ווייל ער איז אימשטאַנד, כמעט אויף אַ ווייַלע, גליקליך צו מאַכען זיינע ציהערער.

איידער, אָבער, מ'ווערט איהר אמת'ר פאָרשטעהער, מוז מען ביטער קעמפען מיט אַלע שוועריגקייטען, וואָס זענען אויסגעשפּרייט אויף איהר דאָרן-וועג. דער העכסטער קאַמף איז געגען די שאַבלאָנען-מעטאָדען, וואָס רופען זיך אין אַלגעמיין „שולע". אַט למשל, ווען מ'הערט אַזאַ אויסגעצייכנעטען זינגער, ווי סערגעי ראַדאָמסקי, טראַכט מען, ווילענדיג-נישט-ווילענדיג, אַז אַט די איטאַליענישע אָדער רוסישע, גאַנץ גלייך וועלכע שולע, האָט גורם געווען, אַז ראַדאָמסקי זאָל אַזוי אויסדרוקספאָל און שעהן זינגען. און מערקווירדיג, גראָד נעגען די מעטאָדען, וואָס זענען נאָר שאַבלאָניש און נישט אינדיווידועל און ממילא דערפאַר זענען זיי נישט פאַר אַלעמען נוצליך, נאָר זאָגאַר שעד-ליך פאַר מאַנכע, — מוז אַ זינגער, וועל-כער שטרעבט צו זיין אַן אמת'ר וואָ-קאַל-קינסטלער בעקעמפען און פאַר זיך, אינדיווידועל אויסאַרבייטען דעם אַרט זינגען, וועלכער ענטשפּרעכט דעם מהות און כאַראַקטער פון זיין שטימע.

ה. ראַדאָמסקי האָט אַלע מעטאָדען און שולען אויסגעפּרובט, ביז ער האָט זיך איבערצייגט, אַז נישט אַלע האָבען איהם געקענט ברענגען צו דער מדרגה, אויף וועלכער ער שטעהט יעצט און פאָלגענדיג דעם אימפּולס פון זיין נשמה, האָט ער מיט הערצבלוט אויסגעקעמפט די אַליין אויס-זיך-ענטשטעהענדע מע-טאָדע, וואָס הייסט: „הערציגער גע-זאַנג"...

נאָך דעם געזאָגטען פערשטעהט זיך שוין ממילא, פאַרוואָס עס געפעלט און ווירקט אַזוי שטאַרק ראַדאָמסקי'ס גע-זאַנג: ראַדאָמסקי זינגט מיט זיין, כמעט, פון זיך אַליין אויסגעבילדעטע שטימע (כמעט ער האָט געלערנט אַזוי פיל, ביי פערשידענע איטאַליענישע און אַנד. פּראָפעסאָרן), ער זינגט הערציג און זיס, רעגירט מיט זיין שעה-נער שטיט קינסטלעריש. ער בע-וואונדערט ממש מיט זיין פראַזירונג און מאָדעלירונג, בעזונדערס אין מי-טעלען רעגיסטער; זיין מעצאָ-וואָטשע איז פון אָנטאַטעבדיגער מתיקות.

קורץ: ראַדאָמסקי קען מיט רעכט זיין אַן אמת'ער פאָרשטעהער פון וואָ-קאַל-קונסט און דאָ ליגט דער סוד פון זיין ערפאָלג, דען, ראַדאָמסקי, ווי אַנ-ערכטער קינסטלער, זינגט ער גוט און שעהן, סיי די איטאַליענישע, רוסישע און שפּאַנישע לידער בעזונדערס „אַ מאַרילי-מיא בעללא" און „ניע פוי קראַסאַוויצאַ", „גדיע טי זוויאָזדאָטשקאַ" און די אַריען פון „קאַרמען" און פּוטשיני'ס „טוראַנ-דאָט" קען מען רייצענדער נישט זינגען.

די אַלע לידער אויסער'ן פּראָגראַם זענען געווען אַזוי אויסדריקספול און כאַראַקטעריסטיש מיט אַלע ניואַנסען פאַר זייער זשאַנר, אַז די אַפּלאָדיסמענטען און די ענטציקונגס-אויסדריקען מצד'ן פּובליקום; האָט ער זיך כשר פערדינט.

ראַדאָמסקי, אַלס לאָדזער קינד, פער-שאַפט אָהן צווייפעל זיין געבורטס-שטאָדט כבוד.

D—ski.

*

היינט, מאָנטאָג איז סערגעי ראַדאָמ-סקי אָפּגעפאָהרען אויף אַ קאָנצערט-טורנע קיין רוסלאַנד, וואו ער איז איינ-געלאַדענט-געוואָרען דורך מאָסגעזענד-סטע מוזיקאַלישע קרייזען אין מאָסקווע.

מיר ווינשען דעם טרעכטיגען זינגער גרויס ערפאָלג!

א ווילנער יודיש כלה־מיידעל

אין א האלבע שעה פאר דער חופה נעראטעוועט געווארען פון איהר פארפירערישען חתן.

אנגעהויבען האט זיך די מעשה פון דעם, וואס א טאכטער פון יודישע בא־לעבאטישע עלטערן, וועלכע וואוינט אין ראיאן פון יודישע גאס, אין ווילנא, האט זיך באקאנט מיט א יונגעמאן, ווענען ס'איז געלונגען צו פאנגען איהר מיידלשע הארץ.

די עלטערן פון דעם מיידעל זענען אויך געווען צופרידען פון שידוך. דער חתן איז זיי געפעלן געווען און אלץ איז געגאנגען כשורה.

דער טאג פון דער חתונה, האט זיך אנגערוקט. די קרובים און געסט זענען זיך שוין געווען צוזאמענגעפאהרען אויף דער שמחה. די טישען זענען שוין געווען סערווירט צו דער גאך חופה־סעודה און די קלעזמער האבען בעגלייט די מחותנים און געסט מיט א פרייליכער חתונה האפקע. דער חתן איז שוין אויך געווען און זאל אין מען האט בלויז געווארט אויף דער כלה.

די כלה האט אבער געלאזט ווארטען, זי האט זיך געפוצט און געגרייט זיך צו דער חופה. זי איז שוין געווען איינגעהילט און פערטיג צו פאהרען צו איהר חתונה. די חבר'טעס האבען זיך גאך א ביסעל געפערעט ארום איהר, וועלענדיג די כלה זאל אויסזעהן וואס שענער און מאמע־מאמע האבען זיך צו עקוטט מיט צושטראלטע פנים'ער און געקליבען נחת פון זייער בליק.

פלוצלונג עפענט זיך די טיר און אין צימער קומט אריין א פראמד אומ־בעקאנט פרויליין. אלעמענס בליקען האבען זיך געווענדעט צו איהר.

א ווילע איז די אריינגעקומענע שטיין געבליבען ווי אין א פארלעגענ־הייט נאר באלד האט זי זיך אבער געווענדעט צו אלע אנוועזענדע בזה הלשון.

— כוויס, אז באלד דארף פארקומען אייער חופה, כ'וויל אייך חלילה נישט פארדערען פון דער חתונה און וויל אייך קיין סקאנדאלען נישט מאכען. זייט אבער וויסען, אז דער, מיט וועמען איהר גהעט איצט פארבינדען אייער לעבען, האט מיר אומגליקלעך געמאכט, ער האט מיר פערפיהרט און איך בין פון איהם מצובות. צו אייך האב איך קיין טענות נישט אבער איך ווארען אייך, אז אין א פאר חדשים ארום וועל איך ווערען מוטער, דאן וועל איך קומען מיט מיין קינד צו אייך אין שטוב און ער וועט מוזען דאס קינד אויפהאלטען, ווי אויך מיר. דאס איז אלץ. וואס איך האב אייך צו זאגען און ווייטער פון אייך, ווי איהר פערשטייט און די אריינגעקומע־נע האט זיך בעגאסען מיט טרעהרען.

אויסגעהערט די געשיכטע זענען די אנוועזענדע און קורם כל דאס כלה־מיידעל, געבליבען ווי געטראפען פון א דונער אין א העלען טאג. דאס כלה מיידעל איז געפאלען אין חלשות. די קרובים זענען געשטאנען ווי צומישט. די חברטעס האבען אנגעהויבען צו מיב־טערן די כ'ה, אין שטוב איז פון א שמחה געווארען א טרויער. ס'האט זיך געפילט, אז ס'שפילט זיך אפ א טרא־געדיע.

און דער סוף פון דער טראגישער געשיכטע?

די פערזאמעלטע געסט האבען פער־לוירען דאס געדולד צו ווארטען אויף דער כלה. ס'איז אבער באלד צו זיי אנגעקומען א ספעציעל געשיקטער שליח וועלכער האט בעמאלדען, אז צוליב דער פלוצלונגער קראנקהייט פון דער כלה'ס מאטער ווארט די חתונה ליידער דערוויל אפגעלייגט. דער בייזואגערטער חתן האט דערשמעקט, אז ער איז אריינ־געפאלען און האט זיך אומבעמערקט ארויסגעגרוקט פון חתונה־זאל און געלם בעווארען ווי אין וואסער אריין, מען האט אויסגעפארשט די געשיכטע און ס'האט זיך ארויסגעוויזען פאר ריכטיג. די כלה איז פון עגמת נפש קראנק גע־ווארען. אויך איהר פאטער האט פון דער געשיכטע בעקומען א הארץ פעהלער — אבער זיי טרייסטען זיך דערמיט, וואס גאט האט זיי בעהאלטען געראטעוועט צו ווערען פון א פארפיהרער.

די גרויסע אקציע פון „ארט"

צו שטיצען דאס יודישע האנדווערקערטום אין סאוויעט־רוסלאנד.

מאסקווע, (י.ט.א.) די אגענטאל פערוואלטונג פון „ארט" אין בערלין האט געשלאסען אן אפמאך מיט דער סאוויעטישער רעגירונג, לויט וועלכען „ארט" האט בעקומען דאס רעכט אריינ־צופיהרען מאשינען און ווערקצייג, וואס זאלען אויף בשקוועמע קרעדיט־בעדינ־גונגען צוגעשטעלט ווערען די יודישע קוסטארען און האנדווערקער אין סאוויעט־רוסלאנד. די פערטיילונג פון די מאשינען, ווערקצייג און רויה שטאפען וועט פארקומען דורך דער פערמיטלונג פון די שאפ־קאסעס פון דער געזעל שאפט פאר פערגעזייטיגען קרעדיט צווי־שען איהרע מיטגלידער.

כדי אנצופיהרען מיט דער גאנצער אקציע איז געשאפען געווארען א ספע־ציעלער קאמיטעט מיט, אנטייל פון די פערטרעטער פון די קאאפעראציעס, פון „ארט" און פון די קרעדיטען־גע־שעלשאפטען. אויפ'ן סמך פון געשלאסע־נעם אפמאך קען דער „ארט" אריינ־פיהרען ווערקצייג פאר א סומע פון 100.000 רובל פריי פון צאל, און ס'איז מעגליך, אז די דאזיגע סומע וועט פערגרעסערט ווערען. די פערטיילונג פון ערשטען טראנספארט, וואס איז ארויס־געשיקט געווארען פון בערלין, וועט זיך שוין אין קורצען אנהויבען.

די דאזיגע אקציע האט ארויסגערו־פען א שטארקען אינטערעס צווישען די יודישע קוסטארען און האנדווערקער אין סאוויעט־רוסלאנד און אין משך פון א קורצער צייט האט די צאהל בקשות פיל איבערגעשטיגען די סומע, פאר וועלכער עס איז ערלויבט אריינצופיה־רען די ווערקצייג.

שטיהל געבעטע

פערשידענע פאסאנען פון געפעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאראקא־צעראמע שטעהט אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל

ווי אויך טאפעציר־געגענשטענדע

קאוטשוקעס די נייעסטע פאסאנען, מאטראצען אין 8 גא־טונגען אויך בעקומט מען ביי מיר סאלאן־גארניטור־לעך, אויף זייד־פאטעליעס, ווי אויך גאנדאלקעס, קאנטע־טישלעך, רונדע טישלעך, פעלד־בעטען מיט ספרענושינעס, אויך שטיהל צום פאלסטערן פאר טאפעצירער פערשידענע פאסאנען פון

בעסטען אויסגעארבייטען האלץ

בעקומט איהר — נאר ביי — ג. לעווקאוויטש, פולנאצנא 5

יורידישע עצות.

אין דער וואכענער אפטיילונג גיט דער רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נייר שריפטלייי פון אונזערע לעזער.

> ## קופאן.
> ### יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט"
>
> בעם דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגע־געבען. אויף אנפראגען אהן קופאן האט מען אנטווער נישט געגעבען ווערען.
>
> גילטיג דעם 19. סעפטעמבער 1927.

6199. די שכנים פון לאגעווניצקא גאס.
דאס געריכט קאן אפנעמען ביים פאטער די רעכט צו ערציהען דאס קינד, אויב ער בעגייט זיך מיט איהם בארבאריש און קאן איבערגעבען עס צו ערציהען א בעשטימטען אפיקון אויף זיין חשבון. בעוויס האט דער פא־טער דאס רעכט צו בעשטראפען זיין קינד, ס'איז נאר א פראגע אויף וואס פארער אופן ער טוט עס.

6200. א שוועסטער פון אלטשטאט.
בעוויס קאנט איהר בעפרייט ווערען פון דער פליכט צו צאהלען געריכטס־קאסטען איהר מוזט דערלאנגען אין דער זעלבער געריכטס־אינסטאנץ וואו, דער פראצעס פיהרט זיך א בקשה, אז מען זאל אייך אנערקענען די רעכט פון טורמע.

צו דער בקשה דארפט איהר ביילע־גען א צייגניס וועגען אייער ארימקייט ארויסגעגעבען פון מאגיסטראט אדער פאליציי מאכט.

6201 א לעזער פון ווידזעוו.
איהר מוזט זיך אומבעדינגט פערעגי־סטרירען. דאס, וואס איהר זענט נישט קיין פוילישער בירגער ענדערט נישט די לאגע. איהר וועט אפילו אויך מוז זען דינען אין פוילישען מיליטער סיי־דען איהר האט ספעציעלע בעווייזען, אז איהר זענט א בירגער פון אן אנדע־רע מלוכה.

6202. קעגטאר.
א קאסאציע אין הפכסטען געריכט קאן מען דערלאנגען נאר אויף אן ענט־בילטיגען אורטייל און נישט געגען א געריכטס דעציזיע דאס אנדערען די קוציע אויף אומבעדינגען ערעסט איז נישט קיין אורטייל נאר א דעציזיע און ממילא קאן מען נישט דערלאנגען די האנדלונג לויט די כללים פון א קאסאציע־פראצעדור.

6203. א שטענדיגער לעזער פון באַ־לוט.
דער שייער אמט וועט נאר דע־מאל אננעמען אייער רעקלאמאציע, ווען איהר וועט ביילעגען א דעציזיע פון אוישאגד ראזיעמטשי, אז דאס דירה געלד איז פעסטגעשטעלט געווא־רען אויף דער זעלבער סומע, וויבאלד ער גיט אן קיין אנדערע בעווייזען זענען פאר'ן מאגיסטראט נישט מאס־געבענד.

6204. הורוויטש.
דער ליציטאנט מוז תיכף איינצאה־לען אמוויניגסטענס $1/5$ פון דער פאר־געלענטער סומע און משפטסטען ביז 12 צומארגענס די רעשט. אין ענט־קעגען פאל ווערט די ליציטאציע בע־טראכט פאר נישט גילטיג.

6205 מייז. 86.
ס'איז א גרויסער אונטערשיד צווישען מעל־דען א קינד, וואס איז געבוירען געווא־רען פון א חתונה אהן אקטען ביז מעל־דען א קינד, וואס שטאמט פון א טא־טער, וועלכער האט אנ'אנדערע. גע־זעצלכע פרוי: אין ערשטען פאל קאן דאס קינד פערשריבען ווערען אויפ'ן פאטער'ס נאמען אין צווייטען פאל־נישט.

6206. א לעזער פון סטאראוויעסק.
איהר קאנט דעם ווירט צו שיקען דירה־געלד יעדען חודש איהר מוזט דערוויל שוין צאהלען וויבאלד דער אור־זשאנד ראזיעמטשי האט פעסטגעשטעלט הם איהר האט אויף דער דעציזיע דערלאנגט אנ'אפעלאציע.

6207. א יונגעדליכער לעזער פון זגערזש.
ניין, אייער האנדלונג קאן בשום אופן נישט קוואליפיצירט ווערען אלס שווינדעל. אויב מען זאל אייך צו ציהען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט, דראהט אייך א שטראף נאר בלויז פאר לעניטימירען זיך מיט א פרעמדען דא־קומענט.

6208. ק־ל.
נישט אויף אייך ליגט דער פליכט אויפצוווייזען, אז די אונטערשריפט איז יא אידענטיש, נאר דער בעל חוב מוז בעווייזען, אז די אונטערשריפט אויפ'ן וועקסעל איז נישט זיינע.

די, וועלכע אזעוו האט פעראטען.

בעארבייט פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט" לויט פערשידענע מאטעריאלען פון ל. בראנט.

145

אזעוו האט נישט אויסגעהאלטען דעם שווערען נסיון פון זיין פערשלאסען אין אן איינצעלנער קאמער. דאס לאנגע זיצען אין טורמע האט געבראכען זיין שטארקען כאראקטער און פעסטען ווילען.

אין די ערשטע בריף זיינע פון טורמע זעהען מיר נאך פאר זיך א מענש, וואס בעמיהט זיך צו קעמפען געגען דער שווערער ווירקונג פון דער איינצעל־קאמער. ער פרובט ליינען און טאט עפעס זיך פערנעהמען. ער שרייבט אויס א לערן־בוך פון דער איטאליענישער שפראך, ער פערפאלקאמט זיך אין דער פראנצויזישער שפראך. זיינע טורמע־העפטען זענען פול מיט איבערזעצונגען פון דייטש אויף פראנצויזיש; ער טרייבט אויף די קענטענישען פון זיין אלטער ספעציאליטעט — עלעקטראטעכ־ניק. אין די בריף פון יענער צייט בעט ער מ'זאל איהם שיקען אויך אנדערע ביכער; מערסטענטיילס איז דאס בעלעטריסטיק: די ראמאנען פון זשיד (אויף פראנצויזיש), „סאנין" ארציבאשעוו'ס, „נאוועלען" פון עדגאר פא, „גאטע דאם די פארי" פון וויקטאר הוגא, פלאבער'ס „סאלאמבא".

עס טרעפען זיך אויך אנדערע ביכער: ליקט'ס „רעכטס־פראגען" — א לערנבוך פאר די, וואס ווילען זיך בעקענען מיט די פראקטישע אויסטייהרונגען פון דער דייטשער בעזעצגעבונג; לאמבראזא'ס „זשעני און אירזין" און מאקס שטירנער'ס „דער איינציגער און זיין אייגענטום".

אויב מ'זאל אויסשליסען די בעלעטריסטיק און די ביכער, וועלכע האבען אזעוו'ן אינטערעסירט פון פראקטישען שטאנד־פונקט, איז דער קרייז פון אזעוו'ס גייסטיגע אינטערעסען בע־ווען א גאנץ בעגרענעצטער. אזעוו'ס הויז־ביבליאטעק פיז בכלל געווען א זעהר קליינע: צום גרעסטען טייל זענען דארט גע־ווען אדרעסען־ביכער פון פערשידענע שטעדט און לענדער, די ביכער זענען אזעוו'ן נויטיג געווען אין זיין קאמערציעלער בעשעפטיגונג.

אזעוו האט זיך געמאהט אויסצוהאלטען דעם כאראקטער אויך אין אנ'אנדער הנהגה ווענסדיג, אז זיינע בריף ווערען געלייענט נישט נאר דורכ'ן אדרעסאט, דער פרוי ג., נאר אויך דורך די צענזורען פון פאליצי־פרעזידיום, טוט אזעוו אויף זיך אן א מאסקע. די מאסקע איז — דער טאן פון אנ'אונשולדיגען קרבן, וועלכער טראגט געדולדיג דעם שווערען קריי'ק.

זיינע בריף פון דער צייט זענען פול מיט „גאט": „גאט וועט געבען", „מיט גאט'ס הילף" א.ד.גל. — אזעלכע אויסדרוקען טרעפען זיך אין זיינע בריף כמעט אין יעדער פראזע. די בריף זענען פול מיט בעטראכטונגען אין גייסט פון קריסטליכער הכנעה.

„נאך דער תפלה" — שרייבט ער — ווערט מיר געווע־ליך פרעהליך. און איך פיהל מיך גוט און גייסטיג שטארק. אפילו די ליידען שטארקען מיך אפט. יא, אויך אין ליידען איז פערהאן גליק — די גאהענטקייט צו גאט. אין אונזער אומרוהי־גער פערבראכטיגער צייט פערגעסט געוועהנליך דער מענש דאס בעסטע, וואס ליגט אין איהם בעהאלטען, און נאר ליידען געבען איהם זעליגקייט, צווינגענדיג איהם א קוק צו טון אין זיך פון דער בעסערער זייט און מיט הכנעה. זיך דערנעהנטערען צו גאט".

ארומטראגענדיג זיך מיט אזעלכע קריסטליכע געדאנקען האט אזעוו אפילו צונויפגעשטעלט א טאבעלע פון פראקטישער מאראל, וואס דארף לויט זיין מיינונג, זיין א וועג־ווייזער פאר יעדען מענשען; די מאראלישע כללים אזעוו'ס זענען זעהר אינטערעסאנט:

„זאג בלויז דאס, וואס איז נויטיג".

„שרייב בלויז דאס, וואס דו קאנסט אונטערשרייבען".

„טו בלויז דאס, וועגען וואס דו קאנסט רעדען".

„פערגעס קיינמאל נישט, אז אנדערע רעכענען אויף דיר, אבער דו טארסט אויף זיי נישט רעכענען".

„געלד הייסט נישט מעהר און ווייניגער, ווייל עס פער־דינט; געלד איז א גוטער משרת, אבער א שלעכטער בעל־הבית".

„כדי צו צו זיין זיכער — זיי פון פאראוס יעדען מוחל".

„פערלאכט נישט די מענשען, האט זיי ניישט, לאך זיי נישט צו פיל אויס, — האב אויף זיי רחמנות. דענק וועגען טויט — יעדען איינדערפריה ביים בעגעגענען דעם טאג און יעדען אוונט, און ס'קומט די בעמערקונג:

„אויב עס פאלט דיר אויס שטארק צו ליידען, קוק די ליידען אין פנים אריין; דאס וועט דיך טרייסטען אליין פאר איך און וועט דיך צפוס לערנען".

(פארטזעצונג קומט)

בילדער פון יודישע הינטערגעסלעך און אונטערוועלט אין ווארשא.

איז קעניגרייך פון יודישע הונצענמאכער און קאטערינטשיקעס.

.2

ביי מענדעלע קיזער אין פאלאץ.

דער סאמע קינסטלער-קיזער און קעניג פון דער וועלט, איז מענדעלע קיזער, דער הערשער פון די „קאטאקומבען". ער איז אפילו קלענער פון איצטיגען בית-גנזאלמען קעניג פון רו מעניען, וואס איז נאך גאר א פיצעל.

מענדעלע קיזער איז איינער פון די קינסטלער-קארליקעס, וואס מיר איז אמאל אויסגעקומען צו זעהן. מיט זיין קאמיש פיגורעל, וואלט ער אפילו אין ערשטען בעסטן צירק געהאט ערפאלג. אויסערדעם איז מענדעלע קיזער א גענואלער קלאון; זיינע קונץ שטיקלעך און הנוועיעס, וואס ער מאכט מיט'ן פנים, מיט די אויערען, מיט יעדער בעוועגונג, מיט יעדען ריהר, זעגען פול מיט הומאר, מיט געלעכטער. מענדעלע קיזער וואלט בעקומען זיין אן א צירק גאר אנ'אנגעזעהענע קראפט; פונדעסטוועגען וויל מענדעלע נישט זיין אין קיין צירק און ארומשלעפען זיך איבער דער וועלט מיט לייטען, פיעטראגאטערס און מאלפעס.

מענדעלע קיזער ארבייט אליין. ער ארבייט פאר זיך אליין, און ארום איהם לעבען גאנצע צוואנציג משפחות, יונגען און מיידען, וואס יעדער פון זיי איז אימשטאנד דעם באלעבאטס ארייננאריקען צו זיך אין קעשענע.

דערפאר טאקע, צוליב זיין גרויסען ערפאלג און צוליב די צוואנציג פאמיליען, וואס ער האלט אויס, פיז ער געקרוינט מיט'ן נאמען קיזער — מענדעלע קיזער.

מענדעלע קיזער אליין איז נישט קיין ווארשאווער. ער איז גאר א גאליציאנער, א לעמבערגער. נאך אין די אלטע צייטען ווען עסטרייך איז געווען א גרויסע מלוכה און פראנץ יאזעף איז געזעסען אויף דער שטוהל, האט שוין מענדעלע געש'מ'ט איבער דער גאנצער גרויסער עסטרייכישער מלוכה. און נאך פראנץ יאזעפ'ן איז ער געווען דער איינציגער קיזער אין לאנד. ער פלעגט דעמאלט ארומוואנדערען איבער אלע לענדער פון דער עסטרייכישער מלוכה — ער פלעגט זיין אין טשעכיען און אין אונגארן; אין גאליציען און אין טירא, ארומגעבלאנדזשעט זיך צו דער איטאליענישער גרעניץ און צו די באלקאנען — און איבעראום האט ער געזונגען אין דער שפראך פון יענעם לאנד און געטאנצט די נאציאנאלע טענץ.

מיטלערוויילע האט ער זיך געשאפען אנ'אייגענע שפראך. ער האט צוזאמענגעמען יודיש, דייטש, אונגאריש, טשעכיש, פויליש, איטאליעניש, סערביש, בולגאריש, טערקיש, אוקראיניש, און אפילו ציגיינעריש, און זיך געמאכט אליין א שפראך, אנ'אייגענע שפראך — א מענדעלע-קיזער שפראך; און זיין ציפאלג האט געוואקסען. געגעגן בעוועגן, אז מענדעלע קיזער זאל אנהויבען בלויז נאר א ריזי פון אויף זיין אייגענער שפראך, אז מען זאל איהם בעווארפען מיט געלד, ווער שמועכט, אז ער פלעגט אנטאן זיינע קיזערל'כע מלבושים, איז מען געווען אין דער גרעסטער עקסטאזע. שטעלט זיך פאר, אז דער קליינער מענדעלע, וואס איז גרויס ווי א דריי-יאהריג קינד, מיט זיך א הוט און אין א פאר ברייטע רויטע זיידענע תחתונים, א רעקל פון אנ'אונגארישען ריטער, א איינגערישען פארביגען גארטעל אויף די לענדעלעך און דערצו א טערקישע רויטע יארמולקע אויפ'ן קעפעלע, — קען דען זיין עפעס שעהנער?

נאר די קריג האט „פונקט ווי פון א סך קיזערס און קעניגען, אויך געמאכט א תל פון מענדעלע דעם קיזער, צוזאמען מיט יקאלאי דעם צווייטען, ווילהעלם'ען, קארל'ן און אנדערע קסרים, האט אויך מענדעלע קיזער פערלוירען זיין טראהן. די קרוין האט מען ביי איהם, אמת, נישט צוגענומען, אבער פון לאנד האט מען איהם א תל געמאכט. מ'האט זיין גרויס עסטרייך צוטרעקעלט; מ'האט ביי מענדעלע קיזער צוגענומען [אונגארן], טשעכיען, טריעסט, באסניע, הערצעגאווינע, עטכע ריך און בלויז איהם איבערגעלאזט גאליציען. האט מענדעלע קיזער מבהר נישט געקוקט איבערטראגען דאס אומגליק און ער האט איבערגעטראגען זיין מלוכה קיין ווארשא אין די „קאטאקומבען" אריין.

אז מענדעלע קיזער איז אריינגעפאלען אין די קאטאקומבען אריין, האבען זיך די ווייבער און מיידלעך אנגעהויבען שטארק שארען ארום איהם.

א קליינינקע'ס גאנץ קיזער! אזא שמאלץ גרוב! אזא גאלדינער פערדינער!

אלע האבען זיך געשארט צו מענדעלע'ן, געח'נפה'ט איהם, געגלעט איהם בעמיהט זיך געפעלען צו ווערען. נאר נישט אזוי לייכט איז דאס אנגעקומען. וויל וויסען דארף מען, אז דער קיזער מענדעלע איז, ביי זיין גאנצער גרויסקייט, געבען א בלינדער. ער זעהט גאר נישט, און פון אלע צייטען האט מען איהם געדארפט ארומפיהרען. אמת, אז טאקע זיינע בלינדע אויגען האט מענדעלע א סך צו פערדאנקען זיין ערפאלג. די גרעסטע קונצשטיק מאכט ער גראד מיט די בלינדע אויגען זיי-נע. ער קעהרט איבער די ווייעלעך; ער ארבייט מעשים מיט זיי. אבער זעהען זעהט ער נישט, מענדעלע קיזער, און די ווייבער, וואס האבען אים געוואלט כאפען פאר א חתן, איז אנגעקומען שווער איהם געפעלען צו ווערען.

אלע זייערע חנ'דלעך, וואס זיי האבען געמאכט, האט מענדעלע נישט געזעהן. צוליב דעם טאקע האבען אפילו א סך מיאוס'ע מיידען געפרובט קאנקורירען מיט די שעהנע, איינרעדענדיג דעם בלינדען קיזער, אז זיי זענען שעהן ווי די וועלט. אבער מענדעלע האט זיך נישט געלאזט נארען. בליג-דערהייט האט ער פונדעסטוועגען דער-פיהלט ווער ס'איז שעהן און ווער נישט. און אויסגעקליבען האט ער זיך טאקע א ווייבעל ווי געלד. דער שעהנער אלטע אכתר'ל, א קונצמאכערקע, האט זיך איינגעגעבען איינצוליבען אין זיך דעם קליינעם בלינדען קיזער, אלעמען אויף צו להכעיס.

די איבעריגע מיידען האבען זי מקנא געווען.

— אזא גליק פון א מויד! — ער פערדינט דאך קו חיס אוצרות!

די חתונה צווישען מענדעלע קיזער מיט דער שעהנער אלטע-אכתר'ל איז פארגעקומען מיט גרויס גלאנץ און פראכט. אין די „קאטאקומבען" האבען די פייקלעך מיט די טאצען נישט אויפגעהערט צו קלאפען. אלע מאזיגאנטען, ווייטע פיידלעך און ים חוזר'לעך הא-בען אנטייל גענומען אין דער שמחה.

נאר באלד איז די שמחה צעשטערט געווארען. ווארים אלטע-אכתר'ל האט אריינגענומען צו זיך א הר גאליציאנער און געגארט דעם בלינדען מאנעלע אין זיין געגענווארט, דער קיזער מענ-דעלע האט דערפיהלט דעם פערראט און געמאכט סקאנדאלען. ער האט גע-מוזעט מיט די פיסלעך און געסטראשעט, אז ער וועט זיך נוקם זיין ווי א פיסער. אויך איינערזייטיגע ווייבער האבען געפרובירט קאליע מאכען דאס שלום-בית.

אבער אלטע-אכתר'לען האט זיך איינ-געגעבען צוריקצוברענגען צו שלום. זי האט אפילו שלום געמאכט צווישען איהר מאן דעם קיזער, און דעם גע ליבטען. דער סוף איז געווען, אז דער קיזער מענדעלע האט אויסגעלערענט זיין קאנקורענט טאנצען מיט אנ'אקסעל פויק און איהם אויפגעשיקט מיט א באנדע קונצענמאכער איבער שטעט און שטעטלעך.

דער קליינער מענדעלע קיזער זיצט ביים טיש אויף א הויך בענקעל, ער זאל דערגרייכען צו דער שיסעל. ער דערצעהלט פאר אונז גערן זיין לעבענס-געשיכטע, רעדט אויף זיין שפראך, און ביינער זיך מיט א קינדיש שטימעלע אויף זיין גרויס שעהן ווייב:

— גיכער דערלאנג צום טיש, עך איל זיך...

— עך פאהר אויף גאספאראלען — זאגט ער — נאך היינט פאהר עך מיט דער קאמפאניע קיין וואלין.

— האט מיר א גוטען — זאגט מענ-דעלע קיזער — גריסט אלע לאנדסלייט אין אמעריקא. און ביי א געלעגענהייט

— זאגט ער — וועל עך אייך געבען פאר דער צייטונג מיין בילד. איצט האב עך נישט קיין שעהן בילד אונ-טער דער האנד — פאוו...

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

לעצטע 3 פארשטעלונגען פון

אננא און היימאן יאקובאוויטש

פון זומער-סעזאן.

היינט, מאנטאג, דעם 19 סעפטעמבער, 9 א זייגער אווענד גרויסע פאפולערע פארשטעלונג. פון 80 גר. ביז 2,50 זל.

די פוילישע חתונה

אין 10 בילדער מיט געזאנג און טענץ פון טאמאשעווסקי.

רעזשיסירט דורך היימאן יאקובאוויטש. הויפט-ראלען: שיינדעלע — אננא יאקובאוויטש; יאקא, ציגיינער—היימאן יאקובאוויטש.

דינסטאג, דעם 20. סעפטעמבער, 9 אין אווענד צו ביליגע פרייזען

איהר גרויסער סוד

לעבענסבילד אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון זאלאטארעווסקי, רעזשיסירט דורך היימאן יאקובאוויטש. הויפט-ראלען: נינא—אננא יאקובאוויטש; פראפעסאר זיידעל—היימאן יאקובאוויטש.

מיטוואך, דעם 21 סעפטעמבער, 9 אין אווענד צו ביליגע פרייזען

„די רומענישע חתונה"

אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון א. שאר.

הויפט-ראל „דבורה"—אננא יאקובאוויטש.

ס'נעמען אנטייל די ניי - אנגאזשירטע ארטיסטען פון ווינע אסתר וועה-קינא און ישראל בירנבוים ווי אויך פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבערסקי, האמבורגער, מאכא-ראווסקי, נייהויז, פאליאנסקי, צווייק. מוזיקאלישע לייטונג: ל. וועלמאן. אדמיניסטראטאר: א. בעזמאן. גאנג-לייטער: מאכאראווסקי.

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין פילהארמאניע-קאסע.

רעדאקציאנס-קאלעגיום:
מ. בראדערזאהן, ל. בראנט, ח. י. בזשוסטאווסקי, ב. זינגער
פעראנטווארטל. רעד.: ח. קויפמאן
ארויסגעבער: פערלאג „נייער פאלקסבלאט", פראדוציר-קאאפעראטיוו מיט פאי-האפטונג.

Dr. med. R. Bornstein
אנגערליכע און נערווען-קראנקהייטען
טראנגוטא (קרוטקא) 9, טעל. 23-06 888
נעהמט אן פון 7—8 אוו.

אין פלאמען פון ליבע און האס

114) (ראמאן).

הגם קארל האט זיך נישט פארגעשטעלט, אז דא קען זיין עפיס א פערראט, איז ער דאך א טראפ פרומער, כדי א קוק צו טון, וואס עס טוט דער שליח.

קורלאנד האט זיך רוהיג געזעצט לעבען די פייקע, און גע-האט דערביי אזא גוטמוטיגע מינע, אז ביי קארל איז איינגעגאנגען אוועק יעדער סימן פון חשד.

ער איז צוריק ארויף אויבען, און איז צוגעגאנגען צו דער טיר פון יהודית'עס צימער. ער האט אנגעקלאפט.

דאס מיידעל האט איהם געעפענט די טיר.

קארל איז געווען אזוי צוטומעלט און בלאס, נישט אכטע-מיג אויף זיין גאנצער ענערגיע און קאלטבלוטיגקייט, אז ביי יהודית'ן האט זיך ארויסגעריסען אנ'אויסגעשריי:

— גאט מיינער! וואס איז דיר, קארל? צי האט נישט געטראפען עפיס אנ'אומגליק?

— ווייס איך וואס! ס'איז געריכט! — האט ער געענט-פערט, בעמיהענדיג זיך א שמייכעל צו טון.

ער האט איהר דערלאנגט דעם בריף:

— דא האסטו א בריף פון פאליע'ן. געבראכט האט איהם עפיס איינער א מענש, וועלכער ווארט אויף אנ'ענטפער. אויב דו האסט בעמערקט, אז איך בין א ביסעל צוטראגען, איז עס דערפאר, ווייל איך האב מורא, אז פאליע רעדט דיך צו, די זאלסט פערלאזען מיין הויז.

יהודית האט געגרישט געענטפערט. זי האט גענומען דעם בריף און אנגעהויבען איהם צו עפענען.

קארל האט געהאט א שטארקען חשק דא צו פערבלייבען, כדי צו זעהן געבען, וואס פאר אנ'איינדרוק עס וועט מאכען אויף איהר דער בריף. ער האט זיך אבער מורא געהאט אליין צו פערראטען, אז ער ווייסט, אדער פיהלט דעם איהאלט פון בריף.

ער איז דעריבער ארויס.

צוריקקומענדיג צום אנפאנג, האט ער א זאג געטון:

— די פריילין אידא בעט, איהר זאלט דא צווארטען.

— א, איך האב בעגוג צייט... מ'קען דאך גארנישט קרי-גען צום ארבייטען, צוליב די דאזיגע היטס, די פאניעס, א פיי-ער זוכט זיי!

קארל איז אוועק זיך איבערשפאצירען מיט דעם זעלבען ווצג, וואס דער שליח, קורלאנד האט בעדארפט צוריקגעהן.

עס איז אדורך א גוטע פערטעל שעה איידער יענער האט זיך בעוויזען אויפ'ן וועג.

— נו, וואס? — האט איהם קארל אנגעשטעלט — טראגט מיט זיך אנ'ענטפער?

— אוודאי יא! אבער דאס פריילין האט זיך נישט איבער-ריגעס געאיילט — האט קורלאנד געענטפערט.

— זאג מיר, פעטערשי, די ביזט עפיס א רייכער מענש?

— איך? שייך צו זאגען! דארט, אינדערהיים ביי [illegible] איז נאך געווען תאלבע צרות, אבער דא איז מיר ביטער ווי די גאל. די פאניעס האבען מיך איינגאנצען חרוב געמאכט, און איך האב דא גוטע קרענק...

— ווי-אזוי זשע קומסטו דא אדורך?

— עט... אז קך און וועה צו אזא לעבען! צווישען אונז גערעדט, קען איך זיך מודה זיין, אז איך לעב פון אריבערטרא-גען זעלנערישע בריף פון איין זייט אויף דער צווייטער. פון דער מלאכה פעלט מיר אמאל אריין עפליכע גראשען.

— נו, און ווען עס פעלט דיר אזוי פון הימעל ארעפ א פאר גילדען, וואלסטו צוגענומען?..

— עס ווענדט זיך... איך בין אנ'אנשטענדיגער מענש... ס'ווענדט זיך ס'ארט געלעגענהייט?

— איך וויל נישט, חלילה, ס'זאל זיין קעגען דיין געוויסען..

— אין אדרבא!

— אט ווען, למשל, דו קריגסט פון מיר א הונדערט-קרא-נען-שטיק?

— א הונדערט-קראנען שטיק איז איצט פון די זעלטענע זאכען! — האט קורלאנד געענטפערט.

— דא האסטו אזא!..

— א שיינעם דאנק... אבער מיך אינטערעסירט, וואס דארף איך פאר דעם געלד טון, כדי צו האבען עס כשר פערדינט?

— ווארט א ווייל ווייסטו הערען...

— איך בין אייך גאר מת'ה, אז איך בין אנ'אנשטענדיגער מענש... נו... גו, און גלאט קיין שוטה בין איך אויך נישט...

— אלזא — האט קארל אנגעהויבען א ביסעל זיכער — אלזא, איך וואלט געוואלט וויסען, וואס עס שטעהט געשריבען אין דעם בריף, וועלכען די טראגסט איצט אט צו דער פריי-לין פאליע...

קורלאנד האט מיט גרויס אויפמערקזאמקייט א קוק געטון אויפ'ן קאנווערט, אין וועלכען ס'איז געלעגען יהודית'עס בריף, און נעדרעהט איהם אין אלע זייטען.

— וואס הייסט? כדי צו דערוויסען זיך, וואס עס שטעהט אין דעם בריף, וועט מען זיך ליבע מוזען פרעגען ביי דער פריי-לין פאליע.

— ס'איז דא נאך אנ'אופן, ווי דאס צו טון.

— נו?

— פראסט משום, עפענען איהם, און דערנאך צוריק פער-קלעבען, ווי געווען.

— עי, צי זענט איהר זיכער, אז ס'איז רעכט אזוי צו טון?

— ס'איז דאך נישט, חלילה, קיין גנבה.

— יא.. אבער א בריף איז א הייליגע זאך.

(פארזעצונג קומט)

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek, tel. 18 26.

Od dn. 12 do poniedz. dn. 9 września r. b.

Nędznicy (Les Misérables)

Dramat w 12 częciach (serja I i II) podług znanej powieści Wiktora Hugo.

W rolach główn.: Sandra Milovanoff, Gabriel Gabrio, Jan Toulont, Paul Jorge, G. Sailard.

Następny program:

„KOŁO UDRĘKI" (La Roue)

Ceny miejsc:

dla dorosłych: I–70, II–50, III–30 gr.

dla młodzieży: I–25, II 20, III 10 gr.

לעטשניצע פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

און ערצטליך־רענטגענאלאגישער קאבינעט

זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראסאוסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	11-10 3-2, 7½–6½
ד״ר רושאנער	הויט־און געשלעכט־קר.	11–10, 2–1
ד״ר גאלדשפיין־פאלאק	אויגען־קראנקהייטען	2-1
ד״ר יוסטמאן	נערוועז־קראנקהייטען	2–12
ד״ר ראזענצווייג	קינדער־קראנקהייטען	12-10 6-4
ד״ר פאפיערני	פרויען־און געבורטס־הילף	1-11½ 6-5
ד״ר קאנטאר	כירורגישע־קראנקהייטען	5-4 און 2-1
ד״ר וויינבערג	האלז, נאז, לונגען־קר.	1-11 7-6½
ד״ר סטופעל	רענטגען	12–2 6–4
א. בראזענשיק	צאהן־ארצט	7–3
נ. ראזעס	צאהן־ארצט	2–9

צאהן־פלאמבירונג, בעלייכטונגען, קוואַרצן, טאמפאנען, א. א. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געווארען

רענטגען־אינסטיטוט

הייזונג פון הויט־קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קאָרטען־לאמפע, דיאטערמיע, לעקטריזאציע, אלע עלעקטרישע באהאנדלונגען. א קורס פאר ... געזעלשאפט. אנמעלדונגען בעשטראהלונג (שקיר־לאטען) פון 4—5 נאכט. די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג. הייזונג אין ... שטאט.

בעמערקונג: אלעס אייגענע אויסארבייטונג.

ס׳ווערט געזוכט א וואכען־מענש און אויך א לערן־יונגע אויף באלדיגע געצאהלט ביים הערן־שניידער א. באריצקי, ציגעל־גאס 42. 939

Zaginiony został paszport na imię Abram Chaim Ellenberg, zam w Łodzi przy ul. Zielonej 4. Znalazca zechce takowy zwrócić do Chaskla Ordentlicher, Zielona 4. 639

Dr. med.

H. Lajchter

קאנסטאנטינער 9.

רוג זאכאדניע טעל. 49-66

צאהן־כירורג

ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען ווי: שטשענקעס, ציסטעס, דושאנטעס, צאהן־פיסטעלעס א.ז.וו. נעמט אן פון 1½—5 און זונטאג פון 9 – 11.

ביים יובעליר

א. קירשענבוים,

31 פעטריקאווער 31

בעקומט מען פערשיד. גאלד־און זילבער־אויסארבייטונגען, ווי אויך פון פלאטינע, איינפאסונג פון טייערע שטיינער. אויך נעהם אן פערל, רעפאראטורען צו מעסיגע פרייזען. 206

רעזט אויפמערקזאם!

נאך א פולשטענדיגער רעארגאניזאציע פון מיין ווערקשטעל, זעעפנהל איך די ג׳ קונדשאפט פון איינענער אויסארבייטונג אין

א גרויסע אויסוואהל

גובעטע שטיהל

געדערט מיט לעדער, גאבעליז, מאראקא, זאמד, ווי אויך גאבעליז־קאזעטקעס, מאטראצען

אין זייער

פון פארשידענע סארטען, מישען און מעבל (מעבל) גאנראלכעם אונאבאנם אלעס לויט פארזיכער מאדעלן פון עכט טרוקען האלץ.

לאנגטערמיניגע גאראנטיע. לאנגטערמיניגע גאראנטיע.

צוגענגליכע פרייזען און בעסטע בעדינגונגען.

בעטער איהר קויפט, בעט איך אויבעדינגט צוערשט מיך צו בעזוכען און זיך איבערצייגען.

מיט אכטונג

י. א. וואיטשעכאווסקי,

10 נאוואמיעיסקא 10

פארערט איבעראל

נאר פאטענטירטע

פעדער־בעטען

פארזאמעלט מיט דער פאבריק־מארקע

PALMA-PATENT

פאר קעלער מיר גאראנטירען.

אויך ... קינדער־בעטען, ... בעטען, ... שעזלאנגען, מאטראצען ...

בילינסטע פרייזען: ריקלאמע בעקוועמליכע בילינגע פרייזען

לאדז, פולנאצנא 24.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צוריקגעקעהרט.

זאכאדניא 57 (צעגעלנ. 19)

טעלעפאן 37-70.

ספעציאל־ארצט פאר הויט־און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.

נעהמט אן פון 4—8 אין אווענד. פאר פרויען פון 4—5 אין א ספעציעלען ווארטע־זאל. 603

Dr. med.

G. GERSZTAJN

צוריקגעקעהרט

ספעציאל־ארצט פאר אויגען־קראנקהייטען

Traugutta 12 (קרוטקא)

נעמט אן פון 12[30] ביז 2, פאר אונבעמיטעלטע פון 7 ביז 8 אוו.

Dr. med.

M. Kerszner

קינדער־קראנקהייטען.

זיעלאנא 16 טעל. 51-96

נעמט אן פון 3 — 4 און פון 6—7. אין דער לעטשניצע ברזשעזינער 11 פון 9—12 מיטאג און פון 4—5 נאכמיטאג.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

גינעקאלאג־אקושער

צוריקגעקעהרט.

זגערזשער 11,

טעלעפאן 34-72.

Dr. med.

BRAUN

פאלודניאווא 28

טעלעפאן 40-26

צוריקגעקעהרט.

ספעציאל־ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען

בעהאנדלונג מיט קווארץ־ליכט (הערץ־אויטאמאט)

נעמט אן פון 9—11 פריה און פון 5 — 8 אווענד

אויף א ביורא

ווערט געזוכט א צימער אויף פארטערע גאס (פון צענטראלע שטאט פון לאנדזשע), גישט העכער ווי 1. שטאק. אפערטען אונטער „A. D." אין אדמיג. 947

ס׳ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע

איבערציהערין צו דער מעלען

און קוואליפיצירטע קאָרמעלען פאקערינס

ביי שילים, קאנסטאנטינער 14. 949

תקעו בחודש שופר

בכסה ליום חגינו

כי חיק לישראל הוא משפט...

זאל מען זיך ווענדען גלייך אין ביורא

17 פעטריקאווער 17

2־טען הויף, פארטער, ווארעבטנג זאכאדניא 53, וואו ס׳ווערט ערלעדיגט און געשריבען עלערליי ביטעס לויט׳ן אופאנא, קלאוזולעס, זאבעזפיטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, אפעלאציעס, שפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען, וועגען פעטער און קאמיסאריאט־רושאנרו, ביטעס וועגען דירה און אויסלענדער, ראזפיסעס און אין אלע פאליציי־בעצירקען, שותפות־אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראניעס, קארנע פראטעסטען, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

עצות וועגען מיליטער־ענינים

ווערט ערטיילט דורך א מיליטערישען ספעציאליסט פון 4-7 אוו.

רעכטס־קאנסולענט י. מאנעלא,

פעטריקאווער 47 זאכאדניא 53

שנעל, רעעל און בילינג!

LEKARZ-DENTYSTA צאהן־ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 31-08

אלע גאנץ פערגעלדעטע ציינער און גאנץ־קראנקהייטען, צאהנער זיינען אהן שמערצען, היילט מיט ליכט־בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע צעהן. נעמט אן פון 9—12 אוו פון 3—7 אווענד. בילינגע פרייזען. 1481

LEKARZ-DENTYSTA—צאהן־ארצט

M. KARABANOW

וואכאדניא 21 (און הויף) טעלעפאן 59-09

היילט, פלאמבירט ציהט צעהן גאנץ אהן שמערצען, קינסטליכע צעהן אהנע גומען און רעפעראטורען ווערען שנעל און גילוי אויסגעפערטיגט.

נעהמט אן פון 9 פריה ביז 8 אין אווענד. 1195

לעטשניצע פרייזען. בעראטונג אומזאנסט.

גענעראל־פארטרעטער אויף לאדז:

S. A. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

טאשען קאלענדארען

אויפ׳ן יאהר תרפ״ח־ט

::: זער עלעגאנטע אויספיהרונג :::

מיט צוגענגליכע פרייזען

איז צובעקומען אין דער דרוקעריי פון

י. גרינבערג, לאדז

וואכאדניא 45. — טעל. 31-90.

דאנטיסט און צאהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאנסטאנטינער 5

נעמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד. קינסטליכע צייהן. בעראטונג אומזאנסט.

Dr. I. Herszfinkiel

Zawadzka 15, tel. 11-87

ספעציאליסט פאר קינדער־קראנקהייטען

נעהמט אן אין דערהיים פון 8 ביז 9.30 פארם. און פון 3 ביז 5 נאכט. און אין לעטשניצע „פאמאץ". 924

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד

ד״ר וואליצקי	נאז, האלז, אויערן־קר.	3—6
ד״ר קערשנער	קינדער־קראנקהייטען	12–9½, 5–4
ד״ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	1–11
ד״ר לוביטש	הויט־און געשלעכט קר.	2–12
ד״ר שמידעלד	נערווען און געמיטער קר.	1–3
ד״ר גאלדבלאט	אויגען־קראנקהייטען	12.30–2
ד״ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	1 –
ד״ר בערנשטיין	פרויען און געבורטס־הילף	3–4

רענטגען־פאטאגראפיע, שטראהלונג־בעהאנדלונג א. ז. וו. קווארץ־לאמפע, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראהלונג, אפערירונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויך פערלאנג — היזיאנן אין שטוב. — אין לאבאראטאריום ווערען דורכגעפיהרט אלע ארט אנאליזען, ווי אורין, פלעגמע און בלוט. 2130

איממונונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געווארען א רענטגענאלאגישער קאבינעט

ד״ר זילבערשטיין	צאהן־ארצט	10—2 נ״מ
ד״ר לאזשינסקא סמארגאנסקא	צאהן־ארצט	7—3

קינסטליכע ציין, קראונען, פלאמבען א. א. וו. די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.